

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Josef Pavlát

**Projevy angloamerického institutu dohody o vině a trestu ve vybraných
evropských zemích**

**The reflection of the Anglo-American institute of the agreement on guilt and
punishment in the chosen European countries**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jiří Mulák, Ph.D.

Katedra: Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 18. 10. 2021

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 147 400 znaků včetně mezer.

V Praze dne 18. 10. 2021

.....
Josef Pavlát

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval panu JUDr. Jiřímu Mulákovi, Ph.D. za odborné vedení, poskytnutou pomoc v průběhu tvorby této diplomové práce, za vstřícný přístup a za veškerý čas, který mi věnoval.

Obsah

Úvod.....	1
1. Dohadovací řízení – historický vývoj.....	5
1.1. „Plea bargaining“ v USA.....	5
1.2. „Plea bargaining“ v Anglii a Walesu.....	6
1.3. Pronikání dohadovacího řízení do evropské kontinentálního systému práva.....	8
2. Definice základních pojmů.....	11
2.1. „Plea bargaining“.....	11
2.1.1. „Charge bargaining“.....	12
2.1.2. „Sentence bargaining“.....	13
2.1.3. „Fact bargaining“.....	14
2.2. „Dohoda o vině a trestu“.....	14
2.3. Dohoda o vině a trestu.....	15
3. Průběh angloamerického dohadovacího řízení a dohadovacího řízení na Slovensku a v České republice.....	18
3.1. Dohadovací řízení před SCOTUS.....	18
3.1.1. Průběh dohadovacího řízení.....	20
3.1.2. Obsah dohody o vině a trestu.....	23
3.1.3. Průběh schvalování dohody o vině a trestu.....	23
3.1.4. Zpětvzetí dohody o vině a trestu.....	24
3.2. Dohoda o vině a trestu na Slovensku.....	24
3.2.1. Sjednávání dohody o vině a trestu.....	25
3.2.1.1. Zahájení dohadovacího řízení.....	25
3.2.1.2. Obsahové náležitosti „dohody o vině a trestu“.....	29
3.2.2. Schvalování „dohody o vině a trestu“.....	29
3.2.3. Rozhodnutí o schválení, či neschválení dohody.....	32
3.3. Dohoda o vině a trestu v České republice.....	32
3.3.1. Sjednávání dohody o vině a trestu.....	33
3.3.1.1. Zahájení dohadovacího řízení.....	33
3.3.1.2. Předpoklady k zahájení jednání o dohodě o vině a trestu.....	35
3.3.1.3. Návrh na sjednání dohody o vině a trestu ze strany obviněného a postup státního zástupce před zahájením jednání.....	37
3.3.1.4. Návrh na sjednání dohody o vině a trestu po podání obžaloby.....	39
3.3.1.5. Uzavření dohody o vině a trestu.....	40
3.3.1.6. Postavení poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu.....	42
3.3.1.7. Náležitosti dohody o vině a trestu.....	44

3.3.1.8.	Návrh na schválení dohody o vině a trestu	46
3.3.2.	Rozhodování soudu o návrhu na schválení dohody	47
3.3.2.1.	Přezkum návrhu na schválení dohody o vině a trestu	47
3.3.2.2.	Odmítnutí návrhu na schválení dohody	49
3.3.2.3.	Zpětvzetí návrhu na schválení dohody.....	49
3.3.2.4.	Předběžné projednání návrhu na schválení dohody	50
3.3.2.5.	Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody	52
3.3.2.6.	Rozhodnutí o schválení či neschválení dohody	53
4.	Projevy „plea bargaining“ na federální úrovni v USA v slovenské a české úpravě dohadovacího řízení	56
4.1.	Projevy angloamerického právního systému v slovenském a českém trestním procesu	56
4.2.	Projevy „plea bargaining“ na federální úrovni v USA v slovenské a české zákonné úpravě dohody o vině a trestu.....	57
	Závěr.....	60
	Seznam použitých zkratk.....	63
	Slovníček cizojazyčných pojmů.....	64
	Seznam použitých zdrojů	65
	Abstrakt	71
	Abstract	72

Úvod

Dohoda o vině a trestu (či v anglickém jazyce mluvících zemích „plea bargaining“) je institut trestního práva původně z anglosaských zemí, jehož hlavním cílem je zefektivnění a zrychlení trestního řízení, které je, pokud probíhá standartním způsobem, často velmi časově náročné. Jedná se tudíž o alternativní způsob vypořádání se s trestní věcí.

Vzhledem k potřebě zkrácení trestního řízení především z výše uvedeného důvodu je trendem v zemích evropského kontinentálního práva přebírání tohoto institutu, přestože se jedná o institut typicky anglosaský, který svým pojetím do systému evropského kontinentálního práva nezapadá bez problému. Mezi tyto země se řadí i Slovensko a Česká republika. Druhá zmíněná země implementovala v rámci procesu tento institut do svého právního řádu zákonem č. 193/2012 Sb. s účinností od 1. 9. 2012, čímž navázala mimo jiné i právě na Slovensko, které tento institut úspěšně přijalo již v roce 2006.

Těmito kroky bylo navázáno na trend zavádění odklonů (implementovaných do trestního řádu v rámci tzv. procesu racionalizace trestní justice), které umožňují vyhnout se většinou zdoluhavému hlavnímu řízení, jež rozhodně nepřispívá spravedlivému charakteru celého procesu, jelikož s postupujícím časem může hodnota jednotlivých důkazů klesat a vytrácí se vztah mezi trestným činem a trestem.¹ V případě dohody o vině a trestu se navíc zmenšuje možnost odvolání jen na nezbytné minimum, což opět vede k další významné úspoře času.

Ovšem je nutné podotknout, že o odklon v úzkém slova smyslu se nejedná. Sice se neprovádí hlavní líčení, ale na rozdíl od odklonů zde není zastaveno trestní stíhání, kromě toho dohoda je schvalována odsuzujícím rozsudkem. Proto odborná literatura dohodovací řízení mezi odklony nezařazuje (např. Ščerba², Tibitanzlová³), nebo jej považuje za tzv. odklon v širším slova smyslu (např. Draštík, Fenyk⁴). Sám bych se přiklonil spíše k druhému názoru, jelikož dohoda o vině a trestu převážně vykazuje znaky odklonu.

Mezi odklony v úzkém slova smyslu používané také především k urychlení trestního řízení se podle Zúbka řadí podmíněné zastavení trestního stíhání, narovnání, podmíněné odložení podání návrhu na potrestání, odložení věci při schválení narovnání, odstoupení od trestního stíhání ve věcech mladistvých a trestní příkaz. Kromě urychlení trestního řízení je jejich podstatou urovnání

¹ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

² ŠČERBA. Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Praha. Leges. 2012. Praktik. s. 19.

³ TIBITANZLOVÁ. Alena. Odklony v trestním řízení. Praha. Leges. 2018. s. 58–60.

⁴ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

konfliktu mezi obviněným, poškozeným a svým způsobem i státem, navíc také urovnání ve smyslu nápravy narušených vztahů.⁵

Rozšiřováním institutu dohody o vině a trestu do právních řádů mnoha zemí také rozhodně souvisí s tendencí zákonodárců ve vyspělých zemích přiklánět se čím dál, tím víc k tzv. restorativní justici, jejíž prvky institutu dohody o vině a trestu nese. Ideu restorativní justice lze popsat jako určitý způsob vypořádávání se s trestní věcí, v němž je velmi kladen důraz na práva oběti, jejich ochranu, mimosoudní projednávání trestních věcí, odmítání monopolu státu na řešení trestních věcí atd. Je postavena na základních principech, kterými jsou například považování zločinu jako škody (újmy), jež byla způsobena oběti, a jako hrozby pro bezpečnost společnosti. Reakce má vést ke snížení či odstranění této škody a hrozby. Hlavním cílem reakce na trestný čin nemá být trest pro pachatele, ale odstranění dopadů trestné činnosti, přičemž pachatel se má aktivně podílet na náhradě způsobené škody apod.⁶

V této práci jsem popsal institut „plea bargaining“ včetně jeho historie a konkrétní právní úpravy před Nejvyšším soudem Spojených států amerických, angl. „The Supreme Court of the United States“, z toho zkratka SCOTUS, a následně jeho recepci v podobě slovenské „dohody o vine a treste“ a české dohody o vině a trestu prostřednictvím rozboru jejich zákonné úpravy. Nicméně mým hlavním cílem je analyzovat, jakým způsobem se institut „plea bargaining“ promítl do dohodovacího řízení ve vybraných evropských zemích, kterými jsou, jak je výše uvedeno, Slovensko a Česká republika. Přesněji řečeno bych chtěl vyzorovat, jak se právní úprava institutu „plea bargaining“, jež v této práci bude reprezentovat nejvlivnější právní úprava tohoto institutu, tedy úprava používaná před SCOTUS, projevila či jakými prvky ovlivnila zákonnou úpravu dohodovacího řízení na Slovensku a v České republice. K dosažení tohoto cíle bych chtěl využít mimo jiné svůj studijní pobyt na Cardiff University ve Walesu, díky kterému jsem měl přístup nejen k anglosaské literatuře týkající se tohoto tématu.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole stručně popisují historii institutu „plea bargaining“ v USA, a následně v Anglii a Walesu včetně podstatné judikatury. Co se týče podstatné judikatury v USA, jedná se především o případy *Parker v. North Carolina*, *North Carolina v. Alford* a *Santobello v. New York* a v Anglii a Walesu se jedná o případy *R v. Turner* a *R v. Goodyear*. Dále v této kapitole uvedu proces pronikání „plea bargaining“ do evropského

⁵ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 51-56.

⁶ KARABEC. Zdeněk. Koncept restorativní justice. Restorativní justice – Sborník příspěvků a dokumentů. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 2003. s. 8-9.

kontinentálního práva, včetně postoje Evropského soud pro lidská práva k institutu dohodě o vině a trestu.

V druhé kapitole definuji tři nejdůležitější pojmy této práce „plea bargaining“, „dohodu o vine a treste“ a dohodu o vině a trestu. V první podkapitole jsem uvedl, jakým způsobem funguje „plea bargaining“ a jaké druhy tohoto institutu rozlišujeme. Druhá podkapitola definující slovenskou „dohodu o vine a treste“ má za cíl především vysvětlit, proč byla právní úprava tohoto institutu do slovenského právního řádu inkorporována. Třetí podkapitola týkající se české dohody o vině a trestu se taktéž zaměří hlavně na důvod inkorporace do právního řádu České republiky.

Třetí kapitola je věnována rozboru dohadovacího řízení používaného před SCOTUS, a dále detailnímu rozboru zákonné úpravy dohadovacího řízení na Slovensku a v České republice. V podkapitole věnované dohadovacímu řízení před SCOTUS je shrnuta podstata řízení a důvody, proč je nastavené tak, jak je nastavené. Další část této podkapitoly je věnována průběhu tohoto dohadovacího řízení, obsahu samotné dohody, průběhu schvalování této dohody a jejímu případnému zpětvzetí. V podkapitole pojednávající o slovenském dohadovacím řízení popisují průběh sjednávání dohody včetně jejich obsahových náležitostí, na což navazuje rozbor schvalování a následné obeznámení s tím, kdy je přistoupeno k jejímu odsouhlasení či neschválení. Následně navazuje podkapitola o české dohodě o vině a trestu, ve které se věnuji procesu jejího sjednávání, přičemž zde rozebírám předpoklady k zahájení řízení, návrh na sjednání dohody, samotné uzavření dohody, rozeberu také postavení poškozeného v rámci tohoto procesu, podstatné náležitosti této dohody a návrh na její schválení.

Poslední kapitola se zabývá projevy „plea bargaining“, reprezentovaného právní úpravou používanou před SCOTUS, do právní úpravy slovenské a české dohody o vině a trestu. V úvodní podkapitole je zdůvodněno, proč evropský kontinentální trestní proces přebírá jednotlivé prvky či instituty angloamerického trestního procesu a v následující podkapitole se jsem diskutoval a popsal veškeré prvky, kterými se angloamerické „plea bargaining“ promítlo či jakými prvky ovlivnilo právní úpravy dohadovacího řízení na Slovensku a v České republice.

Během tvorby této práce jsem využil relevantní literatury dostupné k danému tématu. Jedná se o literaturu jak v anglickém jazyce, kterou jsem využil v textu věnujícím se institutu „plea bargaining“ a dohadovacímu řízení před SCOTUS, tak o literaturu ve slovenském a českém jazyce, kterou jsem využil při rozboru slovenské a české dohody o vině a trestu. Rozbor slovenské a české dohody o vině a trestu jsem zpracoval především z komentářů k dané právní úpravě doplněné o poznatky z odborných článků a učebnic. Ve čtvrté kapitole jsem využil metody komparativní, kdy jsem se snažil vystihnout a popsat, jaké prvky právní úpravy dohadovacího

řízení před SCOTUS se projevily do právní úpravy dohadvacího řízení na Slovensku a v České republice, tak, že budu srovnávat dotčené právní úpravy.

1. Dohadovací řízení – historický vývoj

1.1. „Plea bargaining“ v USA

Institut „plea bargaining“ je nedílnou součástí trestní justice napříč zemí angloamerického práva. První důkazy o jeho používání v USA se datují do třicátých a čtyřicátých let 19. století, ačkoli v této době ještě nebyl oficiálně uznán americkými soudy jako nástroj k řešení trestních věcí. Jako první ho v uvedených letech ve větší míře začal používat Bostonský městský soud a roku 1845 se objevil u soudů v New Yorku a v okrese Essex v Massachusetts. Důvodem jeho vzniku je pravděpodobně nutnost zrychlení a zlevnění trestního procesu, jehož komplexnost nemohla být zjednodušena jiným způsobem. Ve dvacátých letech 20. století bylo „plea bargaining“ již nejrozšířenějším způsobem vypořádávání se zločiny.⁷ Důvodem se zdají být změny v řádném soudním procesu. Ten se oproti 19. století zkomplikoval, jelikož obžalovaní měli více procesních práv, také proces předkládání důkazů se zpřísnil, což učinilo řádný soudní proces časově a finančně náročnějším, a také, dle některých studií, méně předvídatelným.⁸

Na začátku sedmdesátých let 20. století SCOTUS vydal několik stanovisek týkajících se „plea bargaining“, které potvrzovaly jeho ústavnost včetně přiznávání viny za účelem vyhnutí se přísnějšímu trestu po řádném soudním procesu.

V roce 1970 v případě *Parker v. North Carolina*⁹ SCOTUS potvrdil, že doznání viny není nedobrovolné, i když bylo učiněno jen za účelem snížení maximální možné výše trestu na méně než, připadá v úvahu po řádném soudním řízení. Konkrétně se jednalo o patnáctiletého černošského chlapce, který se se dopustil loupeže prvního stupně a znásilnění, za což mu s největší pravděpodobností hrozil trest smrti. Ovšem díky přiznání („pleading guilty“) mu mohl být uložen nejvýše trest doživotního odnětí svobody. Tento pragmatický kalkul za účelem vyhnutí se nejhoršímu trestu je dle názoru SCOTUS dobrovolný.

Ve stejném roce v případě *North Carolina v. Alford* rozhodl již zmíněný soud podobně. S tím rozdílem, že zde obviněný vinu popřel, ale až po poradě se svým právním zástupce přistoupil k doznání. Na rozdíl od předchozího případu, zde se jednalo už o zcela pragmatické rozhodnutí, jelikož bez hrozby smrti obviněný neměl vůbec úmysl se doznat, dokonce vinu popíral. SCOTUS i zde ustanovil, že doznání se a přijetí doživotního trestu odnětí svobody není nátlakové, jestliže

⁷ VOGEL. Mary. Plea Bargaining under the Common Law. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2019. s. 730–731.

⁸ FEELEY M. Malcolm. Plea bargaining and the Structure of the Criminal Process. The Justice System Journal. 1982. Volume 7. Number 3. s. 348–349.

⁹ *Parker v. North Carolina* 397 U.S. 790 (1970)

by obviněný mohl být v řádném soudním procesu odsouzen k trestu smrti. Soud zdůvodnil své rozhodnutí argumentem, že fakt, že by se obviněný nerozhodl přiznat vinu až na případ, kdy mu hrozí trest smrti, nečiní jeho rozhodnutí nesvobodným a nerozumným.¹⁰ Toto rozhodnutí v podstatě odhalilo, že SCOTUS se domnívá, že obvinění ve většině případů využívají doznání viny k vylepšení své situace, což není v rozporu se svobodnou vůlí.

V roce 1971 stejný soud v případě *Santobello v. New York* poprvé použil výraz „plea bargain“ a svou většinou definitivně tuto praxi legitimizoval. Pan Santobello totiž uzavřel s prokurátorem dohodu o vině a trestu, angl. „plea agreement“, avšak před tím, než byla dohoda podána, došlo k výměně prokurátora a nově ustanovený prokurátor dohodu soudu nepředložil. Pan Santobello se odvolal ke SCOTUS, a ten judikoval, že dohádovací řízení je důležitou součástí soudního řízení a prokurátor k uzavřené dohodě musí přihlížet, i když ji neuzavřel on sám. Dnes se pomocí dohádovacího řízení v USA rozhoduje devadesát procent a více soudních řízení o trestných činech.¹¹

S všeobecným přijetím „plea bargaining“ v USA docházelo také k postupné právní regulaci tohoto institutu. Především se jedná o pravidlo 11 „The Federal Rules of Criminal Procedure“ (dále jen FRCP), které ku příkladu stanovuje, že soud se nesmí účastnit jednání o dohodě dle pravidla 11(c)(1), prokurátor navrhne konkrétní trest nebo rozsah trestu dle pravidla 11(c)(1)(B) či, že řízení během, kterého se obviněný dozná, musí být nahráno soudním zapisovatelem nebo pomocí vhodného nahrávacího zařízení dle pravidla 11(g) atd. (viz. kapitola 4.1. Dohádovací řízení před SCOTUS).

1.2. „Plea bargaining“ v Anglii a Walesu

Na rozdíl od USA, počátky „plea bargaining“ v Anglii a Walesu nejsou zdaleka tak probádané, avšak víme, že až do devadesátých let. 20. století byla jakákoli forma „plea bargaining“ zakázána britskou vládou. Nicméně je jasné, že k vyjednávání o dohodách mezi prokurátorem a právním zástupcem obviněného neformálně docházelo. Dokonce se uskutečňovala i jakési nepřímé konzultace stran se soudem, jelikož ty oficiální byly zakázána tzv. Turnerovým pravidlem z roku 1970.¹²

¹⁰ North Carolina v. Alford 400 U.S. 25 (1970)

¹¹ VOGEL. Mary. Plea Bargaining under the Common Law. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2019. s. 730–731.

¹² VOGEL. Mary. Plea Bargaining under the Common Law. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2019. s. 734.

V případě *R. v Turner* odvolací soud posuzoval, zda bylo jednání právního zástupce pana Turnera, který panu Turnerovi doporučoval přiznat vinu, aby se vyhnul trestu odnětí svobody, přespříliš pod vlivem soudu. Právní zástupce a soud totiž spolu neformálně jednali o výši trestu, a z jednání vyplynulo, že panu Turnerovi nebude udělen trest odnětí svobody, pokud přizná vinu. Ten tak učinil, ale soud mu nakonec trest odnětí svobody uložil. Pan Turner se tudíž odvolal, přičemž argumentoval, že jednání jeho právního zástupce bylo přespříliš ovlivněno názorem soudu, tudíž rozhodnutí jeho samotného nebylo učiněno dobrovolně.

Případ Turner stanovil pravidlo, že soud se nesmí dopředu nijak vyjádřit k tomu, jaký trest uloží. Také se nesmí zmínit o tom, zda by uložil jiný trest než v případě, kdyby došlo k doznání viny, oproti stavu, kdyby k doznání viny nedošlo a následoval řádný soudní proces.¹³ To by totiž mohlo být považováno za přílišný nátlak, který by obviněného zbavoval svobodného výběru toho, jakou cestou chce v řízení pokračovat, a nezávislosti jeho rozhodování. V rozsudku *R v. Turner* je výslovně stanoveno: „*Obžalovaný je osobně a výlučně odpovědný za své doznání. Když přizná svou vinu, musí tak být učiněno dobrovolně. Nesmí dojít k žádnému vyjednávání se soudem.*“ Pouze ve výjimečných případech, ať už je doznání obviněného jakékoli, se soud může zmínit o tom, jakou formu trest bude mít. Například soud může říct, že neuloží trest odnětí svobody v případě, že obviněný přizná vinu, ale už nesmí naznačit, jaký trest by následoval, kdyby soud přiznání viny nerespektoval a obžalovaného poté shledal vinným v řádném soudním procesu.¹⁴

Až v roce 1991 byl přijat „*The Criminal Justice Act*“, který oficiálně doporučil zmírnění trestu těm, kteří doznají vinu. Následně v roce 1994 byl schválen „*The Criminal Justice and Public Order Act*“, který definitivně potvrdil, že obvinění, kteří přiznají vinu by měli dostat mírnější tresty než ti, kteří jsou odsouzeni po řádném soudním procesu. Dále v roce 2002 britská vláda přijala „*Criminal Justice Act 2003, Schedule 3*“, který opravňuje obviněného zeptat se na předpokládaný trest, jestliže se rozhoduje, zda absolvovat řádný soudní proces, či se přiznat, na tento dotaz je soud povinen odpovědět. O dva roky později byly vydány „*The Criminal Procedure Rules*“, které umožňují soudu vznést dotaz, zda byl obviněný svým právním zástupcem poučen o výhodách přiznání viny a jestli byly učiněny nějaké kroky k uzavření případu bez nutnosti absolvovat řádný soudní proces.¹⁵

¹³ DARBYSHIRE. Penny. *Transparency in Getting the Accused to Plead Guilty Early*. The Cambridge Law Journal. Cambridge University Press. 2006. r. 65. č. 1. s. 49.

¹⁴ *R v. Turner* [1970] 2 Q.B. 321

¹⁵ DARBYSHIRE. Penny. *Transparency in Getting the Accused to Plead Guilty Early*. The Cambridge Law Journal. Cambridge University Press. 2006. r. 65. č. 1. s. 49–50.

Posledním významným mezníkem bylo rozhodnutí ve věci *R v Goodyear* (2005), kdy britský „The Court of Appeal“ stanovil, že soud může na vyžádání oznámit pravděpodobný maximální trest v případě, že obviněný přizná vinu.¹⁶

Konkrétně se v případě jednalo o to, že obviněný se dotázal soudu, jaký trest by mu byl udělen, kdyby přiznal vinu. Na to mu soud odpověděl, že se jedná o případ „kde nebude udělen trest odnětí svobody“. Obviněný tedy přiznal vinu, ale soud mu udělil šestiměsíční podmíněný trest odnětí svobody s odkladem na dva roky. Následně odvolací soud odmítl argument, že se soudce nižší instance zachoval protiprávně, když naznačil možný trest, a dokonce doporučil, že by soudy měly naznačovat maximální možný trest v případě, kdy se obviněný přizná ke spáchání trestného činu. Ovšem také, odvolací soud uznal, že v tomto případě se soud měl držet toho, co tvrdil obviněnému, tudíž ho neměl odsoudit k trestu odnětí svobody.

Odvolací soud navíc upřesnil, jak by měly některé fáze dohodovacího řízení probíhat: Právní zástupce obviněného by měl předložit dotaz soudu na maximální možnou výši trestu jen v případě, že má klientem podepsaný souhlas k tomu tak učinit. Zároveň je právní zástupce obviněného osobně odpovědný za to, že jeho klient si je vědom toho, že by se neměl přiznat ke spáchání daného trestného činu v případě, kdy není vinný.¹⁷

1.3. Pronikání dohodovacího řízení do evropské kontinentálního systému práva

Od konce druhé světové války, a především od konce studené války, se stal americký právní systém pravděpodobně nejlivnějším právním systémem na světě.¹⁸ Americký vliv na právní systémy jiných států se týkal obecného vlivu na jednotlivé jurisprudenční přístupy (např.: právní realismus a pragmatismus, právo a ekonomie atd.) až po vliv na jednotlivá odvětví práva. Některé komentáře dokonce tvrdily, že část neamerických právních systémů začíná mít výrazné rysy amerického právního systému. Tento proces se týkal také institutu „plea bargaining“, který postupem času v různých podobách převzali i ty nejlivnější evropské kontinentální systémy práva jako Německo („absprachen“ se objevilo v 70. letech, legislativou upraveno až 2009), Itálie („patteggiamento“ přijato roku 1989) a Francie („composition“ přijato roku 1999), a to z důvodu přetížení trestního soudnictví. Vliv angloamerického „plea bargaining“ na tyto tři jurisdikce je

¹⁶ HERRING. Jonathan. *Legal Ethics* (2nd edn). Oxford University Press. 2017. s. 284.

¹⁷ *R v Goodyear* [1970] EWCA Crim 88

¹⁸ LANGER. Máximo. *From legal Transplants to Legal Translations: The Globalization of Plea Bargaining and the Americanization Thesis in Criminal Procedure*. Harvard International Law Journal. Edward Elgar Publishing. 2004. Volume 45. Number 1. s. 814-877

nesporný. Každá z těchto zemí sice převzala tento institut značně odlišně než tak, jak je aplikován v USA, ať už z rozhodnutí zákonodárců nebo kvůli strukturálním rozdílům mezi americkým trestním procesem a trestním procesem v dané zemi. Navíc strukturální rozdíl mezi americkým sporným procesem a evropským kontinentálním vyšetřovacím jsou tak značné, že ani není možné, aby byl nějaký institut převzat zcela identicky.¹⁹ Co je ovšem zajímavé, že i každá z výše zmíněných jurisdikcí převzaly „plea bargaining“ rozdílně jedna od druhé.²⁰

Tento fenomén se nakonec nevyhnul ani střední Evropě – Slovensko převzalo institut „plea bargaining“ jako „dohodu o vine a trestu“ v roce 2006 a Česká republika následovala s dohodou o vině a trestu v roce 2012, přičemž úpravu přijala jako součást procesu tzv. racionalizace trestní justice, který má za cíl představit a prosadit metody podporující efektivitu trestní justice směřující ke zkrácení trestního procesu a zmenšení administrativní zátěže.²¹

Institutem dohody o vině a trestu se také několikrát zabýval Evropský soud pro lidská práva, a je nutné zdůraznit, že jej nepovažuje za postup v rozporu s právem na spravedlivý proces dle čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zmíněný soud ve své rozhodovací praxi podotýká (především ESLP Babar Ahmad a další proti Spojenému království), že by k porušení práva na spravedlivý proces mohlo dojít za těchto podmínek: a) rozdíl mezi případným trestem po řádném soudním procesu a po sjednání dohody o vině a trestu by byl takový, že by to vyvíjelo nepřiměřený tlak na obviněného k přiznání viny, ačkoli by vinný nebyl, b) dohodou by byl vyvíjen na obviněného takový tlak, že by bylo narušeno právo obviněného neinkriminovat sám sebe.²² ESLP zároveň tvrdí, že skutečnost, že obžaloba nebo soud oznámí, jaký trest by obviněný

¹⁹ Ve sporném procesu má prokurátor velmi silnou pozici a široké právo na vlastní uvážení, zatímco soud má roli pasivního arbitra s omezenými pravomocemi. Oproti tomu vyšetřovací proces je do jisté míry založen na opačném principu, tzn. soud má aktivnější roli a má povinnost hledat materiální pravdu.

²⁰ LANGER. Máximo. From legal Transplants to Legal Translations: The Globalization of Plea Bargaining and the Americanization Thesis in Criminal Procedure. Harvard International Law Journal. Edward Elgar Publishing. 2004. Volume 45. Number 1. s. 814-877

²¹ ŠČERBA. Filip. The Concept of Plea Bargaining Under the Czech Criminal Law and the Criminal Law of Other Countries Within the Region of Central Europe. International and Comparative Law Review. Volume 13. Issue 1. 2013. s. 7–8.

²² DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

dostal, jestliže by v rané fázi řízení uznal vinu, a jaký by mu byl uložen v případě, jestliže by byl shledán vinným, nemůže samo o sobě představovat nátlak.²³

²³ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 85.

2. Definice základních pojmů

2.1. „Plea bargaining“

„Plea bargaining“ (nebo také dohadovací řízení) je proces na jehož konci je uzavřena dohoda mezi prokurátorem a obviněným, prostřednictvím které obviněný přizná vinu, nebo nezpochybňuje obžalobu své osoby z méně závažného trestného činu, než který spáchal, anebo se dozná k jednomu z mnoha bodů obvinění výměnou za ústupek ze strany prokurátora, obvykle se jedná o mírnější trest nebo zproštění obvinění z dalších trestných činů. Předmětem této dohody mohou být dokonce i ty nejzávažnější trestné činy jako je například vražda.²⁴

Přiznáním obviněný nabídne prokurátorovi jistotu odsouzení a také jeho konečnost, které se může docílit tím, že se obviněný vzdá procesních práv jako je třeba právo se neinkriminovat, právo na soudní řízení před porotou a právo na výslech svědků, a také odvolání a dalších opravných prostředků.²⁵ Obvykle také obviněný spolupracuje na shromažďování důkazů pro případné další vyšetřování. Během tohoto procesu „plea bargaining“ má obviněný samozřejmě právo na právní pomoc. Výměnou za výše zmíněné může prokurátor vypracovat obžalobu ve prospěch obviněného, zmínit polehčující okolnosti nebo naopak nezmínit přitěžující anebo doporučit soudu trest odnětí svobody v dolní hranici zákonné trestní sazby. Do procesu také může zasáhnout oběť trestného činu, má právo hovořit s prokurátorem a být slyšena během soudního jednání o dohodě. Svým způsobem se dá říct, že se tak přesouvá část pravomoci výměry trestu ze soudu do vzájemného jednání stran sporu. Dohadovací řízení vlastně eliminuje veřejnost trestního procesu, přesouvá dokazování a velkou část vlastního rozhodování z veřejnosti přístupné soudní síně za zavřené dveře prokurátorovi kanceláře. Někteří odborníci dokonce hovoří o tom, že se ze sporného soudního procesu stává proces úřednický, jelikož při samotném soudním jednání prokurátor a obhajoba neprezentují právní a skutkové okolnosti tak, jak je vidí ze svého úhlu pohledu, ale prokurátor předestře důkazy, které jasně popisují trestný čin, a trest, který takovému činu odpovídá. Soud už jen návrh prokurátora přezkoumá, jelikož se nemůže zabývat ničím jiným než tím, co strany uvedou.²⁶

²⁴ GILLERÓN. Gwladys. Comparing Plea Bargaining and Abbreviated Trial Procedures. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2019. s. 704.

²⁵ ROSS. J. E. The Entrenched Position of Plea Bargainig in United States Legal Practice. The American Journal of Comparative Law. Oxford University Press. 2006. Volume 54. s. 720.

²⁶ WRIGHT. F. Ronald. Charging and Plea Bargaining as Forms of Sentencing Discretion. The Oxford Handbook of Sentencing and Corrections. Oxford University Press. 2012. s. 248.

V zemích angloamerického práva je tento dohádovací proces příkladem byrokratizace justice, protože umožňuje prokurátorům kategorizovat případy podle věrohodnosti/spolehlivosti důkazů a zjednodušovat případy například nebráním v úvahu jednotlivých bodů obvinění v případech, kde je málo důkazu nebo jsou důkazy slabé (viz. 2.1.1. „Charge bargaining“). Abstraktní práva jako jsou třeba právo na řádný soudní proces nebo právo na to sám sebe neinkriminovat již zde nejsou tolik v popředí.²⁷ Proces je ovšem formálně legitimizován oficiálním souhlasem obviněného k odsouzení bez řádného soudního řízení.²⁸

Součástí již zmíněného přezkumu je ověření, zda se obžalovaný vzdal dobrovolně a vědomě svých procesních práv. Navíc si soud musí ověřit, že návrh prokurátora je založen na realitě. Nicméně, například SCOTUS nemá jasně daná pravidla, která by definovala, jaký nátlak na obviněného činí jeho doznání dobrovolným. V praxi tohoto soudu se ku příkladu nepovažuje, jak již bylo zmíněno, za nedobrovolné přiznání viny za účelem vyhnutí se trestu smrti v řádném soudním procesu.²⁹

V zásadě rozlišujeme tři druhy „plea bargaining“ – „charge bargaining“, „sentence bargaining“ a „fact bargaining“. Každý z těchto druhů vyústí ve snížení trestu, ovšem každý toho dosáhne jinou cestou.

2.1.1. „Charge bargaining“

V tomto druhu „plea bargaining“ prokurátor výměnou za přiznání viny nezahrne do obžaloby určité trestné činy, kterých se pachatel dopustil (někdy uváděno jako samostatná kategorie, tzv. „count bargaining“), nebo zmírní jejich závažnost (např. z vraždy na zabití). Rozhodnutí je zcela v kompetenci prokurátora, ovšem návrh na to, jak bude obžaloba formulována může připravit i obviněný.³⁰

Představme si situaci, že obviněný nechce přiznat vinu za úmyslné těžké ublížení na zdraví dle § 18 britského „The Offences Against the Person Act 1861“, ale je ochotný přiznat vinu za

²⁷ MCCOY. Candace. Prosecution. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2011. s. 685.

²⁸ LANGER. Máximo. Plea Bargaining, Conviction Without Trial, and the Global Administration of Criminal Convictions. The Annual Review of Criminology. Annual Reviews. 2021 č. 4. s. 390.

²⁹ GILLERÓN. Gwladys. Comparing Plea Bargaining and Abbreviated Trial Procedures. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2019. s. 705.

³⁰ tamtéž

méně závažný trestný čin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 20 výše uvedeného).³¹ Obviněný se tedy prokurátorovi přizná ke spáchání těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, prokurátor na základě toho zformuluje obžalobu, a obžalovanému bude následně před soudem udělen trest tomuto trestnému činu odpovídající.

V případě výše zmíněného „count bargaining“ se ku příkladu může jednat o situaci, kdy se pachatel dopustil řízení motorového vozidla pod vlivem návykové látky, řízení vozidla bez platného řidičského oprávnění, a navíc neměl automobil pojištěný. V tomto případě může prokurátor uzavřít s obviněným dohodu, že ho obžaluje jen z trestného činu řízení motorového vozidla pod vlivem výměnou za to, když se pachatel ke spáchání tohoto trestného činu přizná.³²

„Charge bargaining“ nabízí výhodu u vážnějších trestných činů v tom, že když je trestný čin ponížen, např.: tak jak je uvedeno v příkladu týkajícího se ublížení na zdraví, obviněný může mít větší prostor k jednání o druhu trestu. Zatímco u závažnějšího trestného činu by ku příkladu připadal v úvahu jen trest odnětí svobody, tak u méně závažného/poníženého trestného činu se už může nabízet např.: podmíněný trest odnětí svobody, nebo výrazně nižší trest odnětí svobody. Toto je značná výhoda oproti „sentence bargaining“ uvedeného v následujícím bodě, kde strany mohou jednat o trestu jen v rámci možností, které nabízí trestný čin, z kterého je pachatel obviněn.

2.1.2. „Sentence bargaining“

Tento druh dohody je často používán u velmi závažných trestných činů, u kterých obviněný předpokládá, že bude odsouzen k velmi dlouhému trestu odnětí svobody, pokud mu bude prokázána vina. Proto mu prokurátor výměnou za doznání navrhne pro obviněného přijatelný trest, obviněný jej pragmaticky přijme a celé řízení se značně zrychlí v porovnání s tím, kdyby probíhal řádný soudní proces i se složitým a zdlouhavým dokazováním onoho závažného trestného činu.³³

Samotný trest sice uděluje až soud, ale doporučení stran má velkou váhu, jelikož soud si je vědom toho, že strany mají detailnější znalost skutkových okolností, výpovědí obětí, důkazů, navíc sám je pod časovým tlakem, jelikož musí vzhledem k velkému nápadu případů postupovat v soudním řízení rychle. Ovšem aby se zvýšila jistota toho, že bude dohoda stran soudem naplněna,

³¹ CABELL. Liz. ASHWORTH. Andrew. REDMAYNE. Mike. The Criminal Process (5th edn). Oxford University Press. 2019. s. 324.

³² Jedná se o smyšlený příklad, uvedený pouze pro názornost, který neodpovídá trestním zákonům žádné jurisdikce, proto zde nejsou uvedeny odkazy na žádná konkrétní ustanovení.

³³ LARSON. Aaron. How do plea bargains work. 2018. [dostupné ke dni 11. 2. 2021]. Dostupné z: https://www.expertlaw.com/library/criminal/plea_bargains.html.

je umožněno obžalovanému např. v některých amerických jurisdikcích (třeba na federální úrovni) přistoupit na dohodu až ve chvíli, kdy soud vyjádří souhlas s jejím obsahem. Některými akademiky je tato nezávazná dohoda považována za více žádoucí, jelikož nechává soudci větší diskreci v rozhodování o trestu³⁴. Toto pravidlo je uplatňováno především v jurisdikcích, kde soud nemůže žádným způsobem zasáhnout do jednání o dohodě (např. v USA na federální úrovni).³⁵

„Sentence bargaining“ je také uspokojivé z hlediska toho, že je nalezena tzv. materiální pravda, na rozdíl od „charge bargaining“ nemusí být přehodnocena/zmírněna kvalifikace trestného činu, a obžaloba odpovídá realitě.

2.1.3. „Fact bargaining“

„Fact bargaining“ je založeno na domluvě mezi prokurátorem a obviněným o tom jaký skutkový děj, jaké okolnosti události budou prezentovány soudu jako pravdivé. Podstatou dohody je většinou to, že prokurátor v obžalobě nezmíní určité přitěžující okolnosti (pro samotný skutkový děj nepodstatná fakta, která by ale hrála roli při vyměřování výše trestu), např.: nezmíní, že se trestného činu účastnil ku příkladu partner obviněného, který měl jako spolupachatel jen minimální a nepodstatnou účast na trestném činu nebo nezmíní, že trestný čin byl spáchán se zbraní, jelikož zbraň neměla ve skutkovém ději významnou roli ani nijak neovlivnila následky trestného činu, ale zákon už jen její přítomnost považuje za přitěžující okolnost, což by mělo pro pachatele za důsledek vyšší trest. Jako v předchozích podobách „guilty plea agreements“ je výhodou pro prokurátora, že mu dohoda zajistí jistotu odsouzení pachatele, i když určitým způsobem utrpí újmu veřejný zájem, jelikož rozsudek nebude založen na materiální pravdě. Pachatel trestného činu z toho bude samozřejmě těžit to, že bude odsouzen za méně závažný trestný čin, a tudíž dostane i pro něj příznivější trest.³⁶

2.2. „Dohoda o vine a treste“

„Dohoda o vine a treste“ (přesněji „konanie o schválení dohody o uznání viny a prijatí trestu“) je součástí slovenského právního řádu od 1. ledna 2006, je tudíž nejmladším slovenským odklonem od běžného trestního řízení. Slovenská úprava dohody o vině a trestu byla obdobně jako

³⁴ Alschuler 1976, Wright a Miller 2002

³⁵ WRIGHT. F. Ronald. Charging and Plea Bargaining as Forms of Sentencing Discretion. The Oxford Handbook of Sentencing and Corrections. Oxford University Press. 2012. s. 252.

³⁶ CAMBELL. Liz. ASHWORTH. Andrew. REDMAYNE. Mike. The Criminal Process (5th edn). Oxford University Press. 2019. s. 324.

česká přijata s cílem zefektivnění, zjednodušení, zrychlení a zhospodárnění trestního procesu.³⁷ Tímto odklonem se řeší na Slovensku přibližně dvacet procent trestních věcí ročně.³⁸

Jedná se o jakousi modifikovanou podobu americké dohody o trestu - „sentence bargaining“.³⁹ Lze jí definovat jako dohodu prokurátora a obviněného (v zákonem stanovených případech i poškozeného nebo jiné oprávněné osoby) o přiznání spáchání skutku, uznání viny a přijetí trestu obviněným (případně i o dalších výrocích, např.: náhrada škody poškozenému). Smyslem „dohody o vine a treste“ je uzavření přijatelné dohody mezi prokurátorem a obviněným o způsobu ukončení trestní věci, přičemž taková dohoda podléhá schválení soudem. Přistoupením k tomuto způsobu řízení se obviněný vzdává práva na projednání věci před nezávislým a nestranným soudem, soud trest uloží bez dokazování viny.⁴⁰ „Dohoda o vine a treste“ v souladu se zásadou oportunitity posiluje postavení prokurátora v tom smyslu, že mu přiznává určité rozhodovací pravomoci, které se svým charakterem blíží rozhodovací pravomoci soudu.⁴¹

2.3. Dohoda o vině a trestu

Novelou trestního řádu zákonem č. 193/2012 Sb. s účinností od 1. 9. 2012 byl institut „plea bargaining“ částečně promítnut také do českého trestního řádu jako dohoda o vině a trestu, lze ale ovšem hovořit jen o inspiraci některými prvky.⁴² Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, stalo se tak především z důvodu zkrácení délky soudního řízení. Tehdejší ministr spravedlnosti Jiří

³⁷ ČENTÉŠ. Jozef. MAGVAŠIOVÁ. Anna. K aplikácii inštitútu konania o dohode o vine a treste. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2008. č. 1. s. 15.

³⁸ ŠIMOVČEK. Ivan. *Trestné právo procesné*. 3. prepracované a doplnené vydanie. Aleš Čeněk, s.r.o. 2019. s. 204.

³⁹ VRÁBLOVÁ. Miroslava. Niekoľko poznámok k historicky najmladšiemu odklonu v slovenskom trestnom konaní – dohode o vine a treste. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2007. č. 7. s. 192.

⁴⁰ ČENTÉŠ. Jozef. *Trestné právo procesné*. Všeobecná a osobitná část. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 677.

⁴¹ BARTOŠOVÁ. Lýdia. Rozsah dokazovania při využití odklonov v prípravnom konaní. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2007. č. 5. s. 124.

⁴² KURSOVÁ. Jana. Dohoda o vině a trestu v českém trestním právu a její problematické momenty. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/KursovaJana.pdf.

Pospíšil také zdůrazňoval inspiraci jinými státy Evropské unie (především Slovensko, kde se ukázalo, že tento institut můžeme považovat za velmi dobře uplatnitelný také v našem právním a kulturním prostředí⁴³), v nichž již obdoba řadu let úspěšně funguje jako vhodná alternativa k náboru dalších soudců a úředníků, jímž by se soudní řízení v České republice také dalo zkrátit ovšem na úkor velkých finančních nákladů.⁴⁴ Zavedení dohádovacího řízení do českého trestního procesu rovněž reaguje na doporučení Výboru ministrů Rady Evropy R (87) 18, o zjednodušení trestního řízení, jež radí zavést určitou formu dohádovacího řízení do národních právních řádů, pokud je to v souladu s principy daného právního řádu.

Českou verzi dohádovacího řízení lze definovat jako uzavření přijatelné dohody mezi státním zástupcem na jedné straně a obviněným na straně druhé o výsledku trestního řízení, kdy obviněný slíbí, že se vzdá práva na projednání věci v hlavním líčení, za současného přihlídnutí k zájmům poškozeného. Nutno podotknout, že soud nemá povinnost se této dohody bez dalšího držet, jelikož disponuje poměrně širokými oprávněními dohodu nepřijmout. Vzhledem k tomu, že obviněný svolí k neprojednávání věci v hlavním líčení, celé řízení se urychlí, za což obviněný může očekávat mírnější potrestání.⁴⁵

Zákonná úprava tohoto institutu také zohledňuje zájmy poškozených, v čemž můžeme spatřit příklon k restorativní justici. Konkrétně umožňuje účast poškozeného na sjednávání dohody o vině a trestu, v rámci něhož má být domluvena i náhrada škody ze strany obviněného poškozenému. Z čehož plyne, že poškození se mohou pomocí dohody o vině a trestu domoci náhrady škody v dohodnutém rozsahu se souhlasem obviněného, což je dobrý předpoklad i k reálnému vymožení od odsouzeného.⁴⁶ Dohádovacím řízením se také zabraní tzv. sekundární viktimizaci, jelikož poškozený/oběť nebude muset čelit výslechům během veřejného hlavního líčení.

⁴³ KURSOVÁ, Jana. Dohoda o vině a trestu: Srovnání vybraných aspektů české a slovenské právní úpravy. In: KYSELOVSKÁ, Tereza. (ed.). COFOLA 2014: the Conference Proceedings [online]. Brno. 2014. s. 863.

⁴⁴ NEKVASILOVÁ, L. Pospíšil: Dohoda o trestu uleví státu, ne zločincům. TÝDEN.cz. 2011. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/pospasil-dohoda-o-trestu-ulevi-statu-ne-zlocincum_213246.html.

⁴⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

⁴⁶ KLESNIAKOVÁ, Jana. Náhrada škody a jej uplatnenie v trestnom konaní. Masarykova univerzita. 2016. s. 92.

Dále by mělo zavedení tohoto institut přispět i k dobru obviněného, jelikož zkrácením řízení se také zkrátí stresová zátěž, které je vystaven, a navíc svým nápomocným přístupem během dohadvacího řízení může docílit zmírnění trestu. Jak svým způsobem plyne z předešlé věty, dohoda o vině a trestu je také způsob, jak posílit aktivitu procesních stran, jejich procesní aktivita totiž může posílit jejich pozici v rámci dohadvacího řízení.⁴⁷

⁴⁷ MUSIL. Jan. Dohoda o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. Kriminálnístika. MVČR. 2008. č. 1. s. 3-26.

3. Průběh angloamerického dohadovacího řízení a dohadovacího řízení na Slovensku a v České republice

3.1. Dohadovací řízení před SCOTUS

Průběh dohadovacího řízení před SCOTUS je upraven ve Federálním trestním řádu USA, angl. „Federal Rules of Criminal Procedure“,⁴⁸ z toho zkratka FRCP, konkrétně v „rule“/pravidle 11. Pravidlo 11 FRCP je jediná procesní norma, která upravuje dohadovací řízení před SCOTUS.⁴⁹ V podstatě celý průběh vyjednávání o samotné dohodě se odehrává jen mezi stranami sporu (obviněný se svým právním zástupcem a prokurátor). Soudce/i, kterému/kterým daný případ napadnul, se procesu „plea bargaining“ vůbec neúčastní a jeho role v procesu celého dohadovacího řízení před federálním soudem je velmi limitovaná. Soud pouze rozhodne, kolik času budou mít strany na samotné vyjednávání a jakmile strany soudu dohodu předloží, soud pouze dohodu přijme, či zamítne. Je tomu tak z důvodu, aby si soud udržel co největší objektivitu při posuzování, zda bylo doznání dobrovolné.⁵⁰ Vyjednávání během dohadovacího řízení se může soustředit na mnoho aspektů daného případu, například jaké tresty budou navrženy v obžalobě, jaká fakta budou prezentována v obžalobě či z jakých trestných činů bude obviněný obžalován (viz 2.1. „Plea bargaining“).⁵¹ Je nutné podotknout, že proces „plea bargaining“ může proběhnout kdykoli před zahájením samotného soudního řízení, ovšem také během soudního řízení.⁵² Samotná dohoda

⁴⁸ „Rules“ jsou obdoba evropských zákonů.

⁴⁹ BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1175. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

⁵⁰ BRAND. Elaine. Revised Federal Rule 11: Tighter Guidelines for pleas in Criminal Cases. Fordham Law Review. Fordham Law School. 1976. r. 44. č. 5. s. 1014.

⁵¹ BAGARIC. Mirko. CLARKE. Julie. RININGER. William. Plea Bargaining: From Patent Unfairness to Transparent Justice. 2019. č. 84. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.missouri.edu/mlr/vol84/iss1/5>.

⁵² BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1163–1164. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

uzavřená mezi obžalovaným a prokurátorem je právně nevymahatelná až do té doby, kdy jí schválí soud.⁵³

V USA na federální úrovni se „plea bargaining“ může aplikovat na všechny trestné činy včetně např.: vraždy či na případy spojené s terorismem. Jediné omezení, které může nastat je interní omezení uložené „The Attorney General on the U.S. Attorneys“ a může se měnit s tím, jak se mění obsazení tohoto úřadu.⁵⁴

K tomu, jak mají být „plea agreements“ (dohody o vině a trestu) uzavírány se vyjádřil Generální prokurátor USA v roce 2010 stanoviskem, ve kterém uvádí, že dohody by měly především co nejvíce odrážet skutečnost. Také podotýká, že dohody by se měly řídit stejnými principy, kterými se řídí konečné rozsudky, tedy že prokurátor by měl dohodu směřovat tak, aby se týkala nejzávažnějšího trestného činu spáchaného obviněným a aby v ní byl sjednán trest odpovídající závažnosti daného trestného činu, který bude brát v úvahu individuální aspekty pachatelova jednání a všechny další okolnosti. Dále uvádí, že maximální možný trest by neměl být zneužíván jako páka či pohrůžka k tomu, aby obviněný přistoupil na dohodu, a na druhou stranu by také prokurátor neměl přistoupit na příliš mírný trest, který nedopovídá závažnosti jednání pachatele, jen za účelem uzavření dohody.⁵⁵

Jak je výše uvedeno, soudci v samotném uzavírání dohody nehrají žádnou roli. V pravidle 11(c)(1) FRCP je totiž výslovně uvedeno, že soud se nesmí účastnit sjednávání dohody o vině a trestu. Je ale nutné zdůraznit, že soud má úlohu jakéhosi arbitra nad celým případem, určuje tedy kolik času budou mít strany na samotné jednání o dohodě („plea negotiation“). Samozřejmě také

⁵³ BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1166. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

⁵⁴ BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1179. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

⁵⁵ HOLDER. Eric. Attorney General. Memorandum to All Federal Prosecutors 2. 2019. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/sites/default/files/oip/legacy/2014/07/23/holder-memo-charging-sentencing.pdf>.

poté rozhoduje o dohodě jako takové – buď ji schválí, či ne.⁵⁶ Ačkoli se pravomoc soudu určit kolik budou mít strany na sjednání dohody času, nemusí zdát jako důležitá, není tomu tak, jelikož doznání, aby bylo pro obžalovaného výhodné by mělo být učiněno až poté, co obžalovaný shromáždí dostatek podkladů pro svoji argumentaci. Shromažďování těchto podkladů většinou vyžaduje od obžalovaného důkladnou práci, ať už se jedná o zhodnocení informací předložených obžalobou či soudem samotným. Tento proces, aby byl smysluplný vyžaduje určitou délku trvání. Např.: obviněný potřebuje čas, aby si opatřil určité záznamy či aby našel odborníka a prokázal určité skutečnosti. Dostatek času je také potřeba, aby obviněný přesvědčil prokurátora o výhodnosti uzavřít dohodu o vině a trestu. Navíc obhájce obviněného potřebuje dostatečný prostor, aby si vytvořil vztah s klientem.⁵⁷

3.1.1. Průběh dohadovacího řízení

Pravidlo 11 FRCP také upravuje samotný průběh schvalování dohody. Obžalovaný má dle pravidla. 11(a) FRCP na výběr tyto vyjádření o vině („pleas“):

1. Obžalovaný má možnost doznat vinu, prohlásit, že není vinný, nebo vyjádřit vinu (se souhlasem soudu) jako „nolo contendere“⁵⁸.
2. Obžalovanému je umožněno, aby doznal vinu či využil „nolo contendere“ s podmínkou, že si v písemné formě vyhradí právo na přezkum určitého procesního úkonu učiněného v předsoudní fázi odvolacím soudem. Pokud bude odvolání obviněného úspěšné, má možnost vzít dané prohlášení zpět.

⁵⁶ BAGARIC. Mirko. CLARKE. Julie. RININGER. William. Plea Bargaining: From Patent Unfairness to Transparent Justice. 2019. č. 84. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.missouri.edu/mlr/vol84/iss1/5>.

⁵⁷ BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1163–1164. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

⁵⁸ Do českého jazyka se dá přeložit jako „nechci se přít“. Jestliže obžalovaný vyjádří vinu jako „nolo contendere“, soud mu uloží trest, jako by uznal vinu. Rozdíl je v tom, že na rozdíl od běžného doznání viny, přiznání „nolo contendere“ nemůže sloužit jako důkaz v soukromoprávním řízení, tzn. výsledek řízení je v téže věci v soukromoprávním řízení nepoužitelný. In: ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 89.

3. Předtím než soud vyjádření „nolo contendere“ schválí, je povinen zvážit stanoviska stran a veřejný zájem na efektivním výkonu justice.
4. Jestliže se obžalovaný nijak nevyjádří ke své vině, soud prohlásí, že se obžalovaný necítí být vinen.⁵⁹

Celý proces začíná tím, že obviněný před soudem složí přísahu a soud ho poučí dle ustanovení pravidla 11(b)(1)(A-O) FRCP. Až poté soud přijme doznání viny, nebo vyjádření „nolo contendere“. Toto jsou jednotlivé body poučení:

1. Stát má právo použít při obvinění z křivého svědectví všechna tvrzení, která obžalovaný uvedl pod přísahou.
2. Obžalovaný má právo tvrdit, že není vinen.
3. Obžalovaný má právo na řízení před porotou.
4. Obžalovaný má právo na zastoupení – a jestliže to je nutné, aby mu soud zástupce přidělil – u soudu a v každé fázi řízení.
5. Obžalovaný má právo konfrontovat a podrobit křížovému výslechu svědky, kteří tvrdí opak, být chráněn před sebeobviněním. Přisahat a předkládat důkazy (domoci se účasti svědků).
6. Obžalovaný se vzdává těchto práv, pokud učiní doznání viny nebo „nolo contendere“.
7. Obžalovaný rozumí tomu, jaká je povaha skutku, ke kterému se doznává.
8. Obžalovaný rozumí, jaká je nejvyšší výměra trestu, včetně vězení, pokuty a propuštění s dohledem.
9. Obžalovaný rozumí, jaká je minimální výměra trestu.
10. Obžalovaný rozumí možnosti propadnutí majetku.
11. Soud má právo uložit obžalovanému náhradu škody.
12. Obžalovaný rozumí povinnosti soudu uložit zvláštní rozhodnutí.
13. Obžalovaný rozumí povinnosti soudu aplikovat pravidla o vynášení rozsudku a možnosti uvážení se od těchto pravidel za některých okolností odchýlit.
14. Obžalovaný rozumí, jaké jsou podmínky dohody o vině a trestu, kterými se vzdává práva na odvolání a napadení rozsudku (trestu).⁶⁰

⁵⁹ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 89.

⁶⁰ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 90–91.

15. Soud musí upozornit všechny obžalované, kteří se chtějí doznat, že kdokoli, kdo se dozná a není občanem USA může být z USA vyhoštěn a může mu být odepřen další vstup do USA.⁶¹

Soud se navíc musí ujistit, že obviněný se doznává dobrovolně. Soud se musí na obžalovaného osobně a veřejně obrátit a určit, zda je vyjádření o vině dobrovolné a zda není výsledkem násilí, strachu (vyhrožování) nebo slibů (jiných než těch v dohodě o vině a trestu).⁶² V praxi je tohoto dosaženo tak, že soud požádá prokurátora, aby přečetl skutkový podklad popsany v samotné dohodě, a poté se obviněného dotáže, zda s tím souhlasí. Praxe některých soudů je taková, že obviněný musí při soudním jednání popsat veškeré své jednání týkající se daného trestného činu.⁶³

Před vynesemím rozhodnutí o vyjádření o vině musí soud určit, zda existuje skutkový základ pro vyjádření o vině. Především se musí určit, zda skutek, ke kterému se obžalovaný doznává, odpovídá právní kvalifikaci daného trestného činu.⁶⁴

Ačkoli většina dohod je soudy akceptována, občas se stává, že soud dohodu zamítne, protože je přesvědčen, že dohoda je nespravedlivá, skutková fakta jsou nedostatečná nebo obžalovaný byl donucen s dohodou souhlasit nebo s ní souhlasil na základě omylu. Ovšem neexistují konkrétní podmínky, za jejichž splnění může soud přistoupit ke schválení, nebo odmítnutí předložené dohody. Toto rozhodnutí je v plném rozsahu ponechané na volné úvaze soudu. Navíc v případě odmítnutí schválení dohody soud nemá zákonnou povinnost specifikovat důvody, kterého k předmětnému kroku vedli. Diskreční pravomoc soudce je tedy velmi velká.⁶⁵

⁶¹ Pravidlo 11(b)(1)(O) FRCP

⁶² ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 92.

⁶³ BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1176. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

⁶⁴ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 93.

⁶⁵ SZABOVÁ. Eva. Dohoda o vine a treste a „angloamerické možnosti“ zefektívnenia jej právnej úpravy. Meze a možnosti inspirace trestního řízení angloamerickými prvky. Masarykova univerzita. 2017. s. 226.

3.1.2. Obsah dohody o vině a trestu

Jestliže se obžalovaný dozná, nebo učiní prohlášení „nolo contendere“ k trestnému činu, samotná dohoda o vině a trestu může specifikovat dle pravidle 11(c)(1)(A-C) FRCP, že žalobce:

1. Nebude předkládat obvinění z ostatních činů nebo požádá soud o zamítnutí ostatních obvinění (nebude trestně stíhat nebo zastaví trestní stíhání v další věci).
2. Doporučí nebo bude souhlasit s tím, že nebude bránit žádosti obžalovaného, aby soud vycházel z toho, že určitý výrok o vině a trestu jsou adekvátní nebo že určité ustanovení pravidel o vynášení rozsudku (pro ukládání trestu), vládní prohlášení nebo faktor vynášení rozsudku (pro ukládání trestu) se bude nebo nebude aplikovat (takové doporučení nebo žádost však soud nezavazuje).
3. Souhlasí s tím, že specifický rozsudek (trest nebo hranice výměry trestu) je přiměřeným pro daný případ nebo že určité ustanovení pravidel o vynášení rozsudku (pro ukládání trestu), vládní prohlášení nebo faktor vynášení rozsudku (ukládání trestu) se bude nebo nebude aplikovat.

3.1.3. Průběh schvalování dohody o vině a trestu

Soud má povinnost dohodu hodnotit podle rozsahu, v jakém dohoda o vině a trestu odpovídá typům specifikovaným v pravidle 11(c)(1)(A) nebo (C). Soud může dohodu schválit, zamítnout nebo odložit, dokud nepřezkoumal charakter obviněného. Dále soud dohodu hodnotí podle rozsahu, v jakém dohoda o vině a trestu odpovídá typu podle pravidla 11(c)(1)(B), soud musí obžalovaného poučit, že nemá právo vzít zpět vyjádření o vině, pokud soud nebude jednat v souladu s doporučením nebo žádostí.⁶⁶ Jelikož se celé jednání o dohodě odehrává bez přítomnosti soudu a soud ví velice málo o případu před tím, než mu byla dohoda předložena, jsou zamítnutí soudem velice vzácné. Ovšem jestliže soud dohodu zamítne, obviněný má tři možnosti: může se pokusit sjednat jinou dohodu o vině a trestu, která bude pro soud akceptovatelná, nebo se takzvaně dozná „na slepo“ bez jakékoli dohody, nebo se rozhodne postoupit běžné soudní řízení.⁶⁷

⁶⁶ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 96.

⁶⁷ BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 Wm. & Mary L. Rev. 1176. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.

V případě, že soud přijme dohodu o vině a trestu, musí obžalovaného informovat o rozsahu, v jakém odpovídá typu podle pravidla 11(c)(1)(A) nebo (C), dohodnuté uspořádání bude zahrnuto v rozsudku.⁶⁸

V případě, že soud zamítne dohodu o vině a trestu, která obsahuje ustanovení dle pravidla 11(c)(1)(A) nebo (C), musí vložit do spisu a učinit toto:

1. Informovat strany, že soud dohodu neschvaluje.
2. Poučit obžalovaného, že soud není povinen se dohody držet, a dát mu možnost, aby vzal své prohlášení o vině zpět.
3. Osobně poučit obžalovaného, že pokud nebude vyjádření o vině vzato zpět, soud může s obžalovaným nakládat méně příznivě, než jak bylo ujednáno v dohodě.⁶⁹

FRCP dále ustanovují, že dohoda musí být přednesena veřejně před soudem, jen v případech zvláštního zřetele vhodných může soud povolit přednesení dohody bez přítomnosti veřejnosti (ovšem je pořízen kamerový záznam).⁷⁰

3.1.4. Zpětvzetí dohody o vině a trestu

Obžalovaný může vzít zpět doznání viny, nebo „nolo contendere“ před vyjádření o vině soudem, a to z jakéhokoliv důvodu nebo bez důvodu, či po schválení vyjádření o vině, ale před vynesením rozsudku (uložením trestu), pokud soud odmítne dohodu podle pravidla 11(c)(5) FRCP nebo pokud obžalovaný může prokázat spravedlivý a řádný důvod pro žádost o zpětvzetí.⁷¹ Poté, co soud vynese rozsudek již dohodu není možné stáhnout, ovšem je ji ještě možné zrušit v odvolacím řízení.⁷²

3.2. Dohoda o vině a trestu na Slovensku

Stejně jako v České republice i na Slovensku se dohadovací řízení dělí do dvou fází. První fáze se koná v přípravném řízení, kdy před prokurátorem probíhá jednání o dohodě o uznání viny a přijetí trestu, během kterého se prokurátor s obviněným domlouvají na konkrétní podobě dohody, kterou prokurátor následně předloží soudu na schválení. Samotné schválení, resp. neschválení

⁶⁸ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 96.

⁶⁹ tamtéž

⁷⁰ Pravidlo 11(c)(2) FRCP

⁷¹ ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 96.

⁷² Pravidlo 11(c)(3)(A) FRCP

dohody soudem představuje druhou fázi.⁷³ Celý postup při uzavírání dohody o vině a trestu upravuje vykonávací předpis – vyhláška Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky č. 619/2005 Z. z. o podmienkach a postupe prokurátora při konaní o dohode o uznání viny o prijatí trestu. Tato vyhláška ustanovuje podmínky a pravidla postupu prokurátora při iniciování, přijetí podnětu obviněného a vedení vyjednávání o dohodě a uznání viny a přijetí trestu tak, aby umožnila skončení co největšího počtu trestních věcí v přípravném řízení dohodou o vině a trestu, a zároveň poskytovala ochranu společnosti před pachateli trestných činů.⁷⁴

Z hlediska formy představuje návrh dohody o vině a trestu spolu s obžalobou specifickou kategorií, tzv. rozhodnutí „sui generis“. Uvedená rozhodnutí nejsou rozhodnutími ve věci samé (meritorní rozhodnutí), jelikož jejich vydáním trestní stíhání nekončí. Vydáním předmětných rozhodnutí se mění i procesní postavení prokurátora, který přestává být „dominus litis“ a stává se z něj strana v soudním řízení.⁷⁵

Je třeba také zdůraznit, že uzavření dohody o vině a trestu je také vhodné i pro advokáta. Ve smyslu § 14 odst. 4 zákona č. 655/2004 Z. z., o odmenách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, si advokát může za takto ukončenou kauzu účtovat vyšší tarif. V souladu s tímto ustanovením patří advokátovi kromě odměny za úkony právní služby i odměna ve výši šestinásobku základní sazby tarifní odměny za jeden úkon. Další zřejmou výhodou pro advokáta také je, že má kauzu ukončenou rychleji, než kdyby probíhalo řádné trestní řízení.⁷⁶

3.2.1. Sjednávání dohody o vině a trestu

3.2.1.1. Zahájení dohadovacího řízení

Prokurátor může zahájit jednání o dohodě o vině a trestu na podnět obviněného, ale také i bez podnětu. Podnět obviněného může být vykonaný písemně samotným obviněným, nebo formou ústního vyjádření do zápisu výslechu před policejním orgánem, že souhlasí s postupem sjednávání

⁷³ ČENTĚŠ. Jozef. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 678.

⁷⁴ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 281.

⁷⁵ LENGYELOVA. J. Dohoda o vine a treste – minulosť, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike. Trestní právo. Wolters Kluwer. 2012. č. 12. s. 19-26.

⁷⁶ JALČ. Adrián. K niektorým aspektom dohodovacieho konania v trestnom konaní. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2011. č. 4. s. 106.

dohody o vině a trestu.⁷⁷ Prokurátor může začít jednání o dohodě o vině a trestu, jestliže jsou splněné následující podmínky:

1. Výsledky vyšetřování anebo zkráceného vyšetřování musí dostatečně odůvodňovat závěr, že skutek je trestným činem a spáchal ho obviněný.
2. Obviněný se ke spáchání skutku přiznal a uznal vinu.
3. Zjištěné důkazy nasvědčují pravdivosti jeho přiznání.⁷⁸

Přiznání obviněného, že spáchal skutek, a přiznání viny je zákonnou podmínkou pro uzavření dohody o vině a trestu, ale není nevyhnutelnou podmínkou pro iniciování tohoto procesu prokurátorem.⁷⁹ Předpoklad přiznání se obviněného ke spáchání skutku a uznání viny spočívá ve výpovědi obviněného, ve které potvrzuje, že se dopustil toho, co se mu v rámci trestního stíhání klade za vinu. Přiznáním se rozumí přiznání veškerých skutkových okolností, z kterých je možné vyvozovat naplnění zákonných znaků trestného činu, tzn. přiznání se ke konání, následku i příčinné souvislosti mezi jednáním a následkem. Obviněný musí uznat, že se skutek stal v takové podobě, v jaké se mu klade za vinu, a že právě on je jeho pachatelem. Přiznání obviněného musí zahrnovat i přiznání k zavinění v zákonem předpokládané formě úmyslu, nebo nedbalosti, i k jeho protiprávnosti. Uvedené procesní úkony, tzn. prohlášení obviněného, že se ke spáchání skutku přiznává, a uznání viny musí pachatel vykonat v procesním postavení obviněného.⁸⁰

Prokurátor by měl navíc zvažovat vhodnost řízení o dohodě o vině a trestu a při vyjednávání dohody s obviněným by měl zvažovat všechny relevantní skutečnosti, zejména:

1. ochotu obviněného spolupracovat při vyšetřování nebo zkráceném vyšetřování,
2. minulost obviněného, zejména dřívější odsouzení,
3. povahu a závažnost trestného činu, který je předmětem obvinění,

⁷⁷ VRÁBLOVÁ. Miroslava. Niekoľko poznámok k historicky najmladšiemu odklonu v slovenskom trestnom konaní – dohoda o vine a treste. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2007. č. 7. s. 192.

⁷⁸ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. *Trestné právo procesné II*. Wolters Kluwer. 2017. s. 281.

⁷⁹ tamtéž

⁸⁰ VRÁBLOVÁ. Miroslava. Niekoľko poznámok k historicky najmladšiemu odklonu v slovenskom trestnom konaní – dohoda o vine a treste. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2007. č. 7. s. 192.

⁸⁰ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. *Trestné právo procesné II*. Wolters Kluwer. 2017. s. 281.

4. projevenou lítost a pocit viny obviněného, jeho ochotu dobrovolně převzít odpovědnost za svoje jednání,
5. zájem na rychlém a přiměřeném skončení trestní věci,
6. pravděpodobnost odsouzení obviněného v řádném soudním řízení,
7. pravděpodobný dopad soudního řízení na svědky,
8. pravděpodobný trest nebo jiné důsledky v případě, že obviněný bude odsouzen v řádném soudním řízení,
9. veřejný zájem, na základě, kterého by se měl skutek projednat v soudním řízení na základě obžaloby podané prokurátorem,
10. náklady soudního řízení včetně nákladů na případné odvolací řízení,
11. potřebu zabránit pozdnímu skončení jiných rozpracovaných trestní věcí,
12. pravděpodobnost toho, že poškozený dosáhne náhrady své škody, a ochota obviněného nahradit škody, kterou způsobil trestným činem.⁸¹

Jestliže prokurátor přijme závěr, že jsou splněné zákonné podmínky pro sjednávání dohody o vině a trestu, písemně vyzve obviněného a ostatní oprávněné osoby, aby se vyjádřili k začátku tohoto jednání, jestliže jde o mladistvého obviněného vyzve prokurátor i zákonné zástupce a obhájce ve věci souhlasu ohledně zamýšleného postupu. Jestliže obviněný odmítne výzvu prokurátora na sjednávání dohody o vině a trestu, prokurátor o tom sepíše záznam, který založí do spisu.⁸² V rámci řízení o dohodě o vině a trestu má prokurátor povinnost dbát i na zájem poškozeného. Jestliže je poškozený přítomný při sjednávání dohody, může se vyjádřit k rozsahu a způsobu náhrady škody. Avšak dohodu lze uzavřít i bez přítomnosti poškozeného, který se nedostavil k jednání o dohodě bez řádné omluvy. V tomto případě může prokurátor za poškozeného dohodnout s obviněným rozsah a způsob náhrady škody až do výše uplatněného nároku na náhradu škody.⁸³

Na samotné jednání o dohodě o vině a trestu prokurátor předvolá obviněného, o čase a místě konání uvědomí obviněného a poškozeného. U mladistvého soud návrh na dohodu doručí i

⁸¹ LENGYELOVA. J. Dohoda o vine a treste – minulosť, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike. Trestní právo. Wolters Kluwer 2012. č. 12. s. 19-26.

⁸² IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 282.

⁸³ ŠIMOVČEK. Ivan. Trestné právo procesné. 3. prepracované a doplnené vydanie. Aleš Čeněk. s.r.o. 2019. s. 204.

orgánu sociálněprávní ochrany dětí, zákonnému zástupci mladistvého, případně též osobě, s kterou mladistvý žije ve společné domácnosti; jestliže má opatrovníka, tak se obžaloba doručí i jemu.⁸⁴

Dle § 232 zákona č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok (dále jen TPor) jednání o dohodě o vině a trestě může v přípravném řízení skončit některým z následujících způsobů:

1. Bude uzavřena dohoda o vině a trestu (či o dalších výrocích), prokurátor v rozsahu dohody podá na soud návrh na schválení dohody o vině a trestu. Je nutné podotknout, že dohodou o trestu se rozumí i dohoda o upuštění od potrestání, v případě mladistvého i podmíněčné upuštění od potrestání včetně výchovných opatření, jestliže jsou splněny zákonné důvody pro jejich uložení.
2. Nedojde k dohodě o vině. V tom případě prokurátor tuto skutečnost zaznamená do spisu, a následně podá na obviněného obžalobu.
3. Dojde k dohodě o vině a trestu, ovšem nedojde k dohodě o náhradě škody, respektive prokurátor navrhne, aby soud poškozeného odkázal s nárokem na náhradu škody nebo její části na občanské nebo jiné řízení.
4. Dojde k dohodě o vině a trestu, ale nedojde k dohodě o ochranném léčení, ochranné výchově, ochranném dohledu nebo zabrání věci; prokurátor vedle návrhu dohody o vině a trestu podá i samotný návrh na uložení ochranného opatření.
5. Obviněný v rámci řízení o dohodě o vině a trestu uzná vinu ze spáchání stíhaného skutku v celém rozsahu, ale nedojde k dohodě o trestu; prokurátor podá obžalobu, ve které uvede obviněným přiznaný skutek, jeho právní kvalifikaci, přiznání viny a požádá soud, aby vykonal hlavní líčení a rozhodl o trestu a dalších výrocích, které mají podklad ve výroku o vině.
6. Obviněný během řízení o dohodě o vině a trestu uzná vinu jen z části. V tom případě podá prokurátor obžalobu, ve které uvede obviněným přiznaný skutek, jeho právní kvalifikaci, jeho právní kvalifikaci u uznání viny v tomto rozsahu. Kromě toho také uvede skutek, který obviněný nepřiznal, a jeho právní kvalifikaci a požádá soud, aby vykonal hlavní řízení v rozsahu, ve kterém obviněný spáchání skutku nepřiznal, a v dalším potřebném rozsahu, a aby rozhodl o vině, trestu a dalších výrocích, které mají podklad ve výroci o vině.⁸⁵

⁸⁴ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 282.

⁸⁵ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 282–283.

V případě, kdy se řízení týká trestní věci, na které se podílelo více pachatelů, je možné sjednávání dohody u všech pachatelů spojit do společného dohodovacího řízení. Ovšem podmínkou tohoto společného řízení je vyjádření souhlasu s dohodou o vině a trestu ze strany pachatelů, kteří se podíleli na spáchání skutku. Jestliže některý z nich odmítne udělit souhlas, řízení o dohodě o vině a trestu se nekoná nejen s ním, ale ani s nikým z obviněných (§ 18 odst. 5 TPor).⁸⁶

3.2.1.2. Obsahové náležitosti „dohody o vině a trestu“

Slovenská dohoda o vině a trestu má podle § 232 TPor tyto obsahové náležitosti:

1. označení účastníků dohody, datum, místo a čas jejího sepsání,
2. popis skutku s uvedením, času, případně jiných okolností, za kterých k němu došlo tak, aby skutek nemohl být zaměněný s jiným skutkem, právní kvalifikaci trestného činu, který byl spáchaný skutkem (i s uvedením příslušného ustanovení „trestného zákona“),
3. druh, výměru a způsob výkonu trestu,
4. rozsah a způsob náhrady škody, jestliže byla činem způsobená,
5. ochranné opatření, v případě, že přichází v úvahu jeho uložení.

Nakonec dohodu o vině a trestu podepíší prokurátor, obviněný, obhájce a poškozený, jestliže úspěšně uplatnil nárok na náhradu škody a zúčastnil se řízení. Návrh na schválení dohody o vině a trestu předkládá prokurátor na soud. Prokurátor také s návrhem dohody o vině a trestu předkládá soudu celý spisový materiál, jeho přílohy a seznam věcných důkazů (§ 233 TPor).

3.2.2. Schvalování „dohody o vině a trestu“

Proces schvalování dohody o vině a trestu se skládá ze dvou částí. První částí je přezkoumání návrhu dohody o vině a trestu a druhou částí je schvalování dohody na veřejném zasedání, jestliže TPor nestanoví jinak (§ 332 TPor).⁸⁷ Kromě veřejného zasedání o návrhu na schválení dohody je možné uzavřít dohodu i přímo na veřejném zasedání o předběžném projednání obžaloby, navíc také i na hlavním líčení.⁸⁸

⁸⁶ LENGYELOVA. J. Dohoda o vině a trestu – minulost, přítomnost a budoucnost jej právnéj úpravy v Slovenskej republike. Trestní právo. Wolters Kluwer. 2012. č. 12. s. 19-26.

⁸⁷ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 283.

⁸⁸ ČENTĚŠ. Jozef. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná část. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 678.

Po podání návrh dohody o vině a trestu předseda senátu přezkoumá dohodu. Takový postup je velmi podobný předběžnému projednání obžaloby, resp. přezkoumání obžaloby. Návrh dohody o vině a trestu na soudu přezkoumá předseda senátu podle jeho obsahu a podle obsahu spisu a buď určí termín veřejného zasedání, na kterém se rozhodne o návrhu dohody o vině a trestu, nebo návrh dohody o vině a trestu odmítne, jestliže zjistí závažné porušení procesních předpisů zejména porušení práva na obhajobu nebo jestliže je navrhovaná dohoda o vině a trestu zjevně nepřiměřená. Jestliže se řízení koná o zločinu, za který zákon stanoví trest odnětí svobody, u kterého horní hranice převyšuje osm roků, pak o zřejmé nepřiměřenosti dohody rozhoduje senát na neveřejném zasedání. Jestliže je návrh dohody o vině a trestu odmítnut věc se dle § 331 TPor vrací do přípravného řízení. V případě, že soud dohodu o vině a trestu odmítne a po podání obžaloby se koná hlavní líčení, přiznání spáchání skutku obviněným v řízení o dohodě o vině a trestu není dle § 333 odst. 4 TPor možné během hlavního líčení použít jako důkaz.⁸⁹

Jestliže soud odmítne návrh prokurátora na dohodu o vině a trestu, doručí návrh obviněnému, jeho obhájci, poškozenému a jeho zmocněnci. Jestliže mladistvý v době řízení veřejného zasedání nedovršil osmnáctý rok věku, je návrh dohody doručen i jeho zákonnému zástupci o orgánu sociálněprávní ochrany dětí.⁹⁰

Je nutné podotknout, že i v případě slovenské „dohody o vine a trestu“ jsou stanoveny „trestným zákonem“ určité lhůty. Návrh dohody společně s předvoláním na veřejné zasedání se doručuje tak, aby prokurátor, obviněný a jeho obhájce měli na přípravu na veřejné zasedání alespoň pět pracovních dní od doručení návrhu. S jejich souhlasem lze tuto lhůtu zkrátit. U ostatních osob je třeba zachovat alespoň třídní lhůtu.⁹¹

Projednání návrhu jako takového se koná na veřejném zasedání. Veřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu, zapisovatelky, prokurátora, obviněného, a jestliže má obviněný obhájce, tak i za stálé přítomnosti obhájce.⁹²

Po zahájení veřejného zasedání a přednesení návrhu dohody prokurátorem, předseda senátu formou deseti taxativně vyjmenovaných otázek dle § 333 dost. 3 TPor zjistí stanovisko obviněného ke spáchání trestného činu, k obsahu dohody, jeho přiznání a navrhovanému trestu. Jedná se o následující otázky:

⁸⁹ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 283–284.

⁹⁰ tamtéž

⁹¹ tamtéž

⁹² tamtéž

1. Zdali obviněný rozumí podanému návrhu na dohodu o vině a trestu.
2. Zdali souhlasí s projednáváním jeho trestní věci touto zkrácenou formou, čímž se vzdává práva na veřejný soudní proces.
3. Zdali rozumí podstatě skutku, který se mu klade za vinu.
4. Zdali byl jako obviněný poučený o svých právech, zejména o právě na obhajobu, nebo zdali mu byla dána možnost svobodné volby obhájce a zdali se mohl s obhájcem radit o způsobu obhajoby.
5. Zdali rozuměl podstatě řízení o dohodě.
6. Zdali rozumí právní kvalifikaci skutku jako trestného činu.
7. Zdali byl seznámený s trestními sazbami, které zákon ustanovuje za trestné činy jemu kladené za vinu.
8. Zdali se dobrovolně přiznal a uznal vinu za spáchaný skutek kvalifikovaný v návrhu dohody jako určitý trestný čin.
9. Zdali souhlasí s navrhovaným trestem, trest přijímá a ve stanovených lhůtách se podřídí výkonu trestu a ochrannému opatření a bude jím nahrazena škoda v rozsahu dohody.
10. Zdali si uvědomuje, že jestliže soud přijme návrh na dohodu a vynese rozsudek, jež nabude právoplatnosti vyhlášením, nebude mít možnost podat proti tomuto rozsudku odvolání.⁹³

Po vyjádření obviněného ke všem otázkám, a po vyjádření stran k otázkám, kterých se jich přímo týkají, se soud odebere na závěrečnou poradou. Soud má možnost rozhodovat o skutku, jeho právní kvalifikaci, přiměřenosti trestu, ochranném opatření ve vztahu obviněnému, k výroku na náhradu škody v rozsahu uvedeném v návrhu na dohodu, jen pokud obviněný odpověděl na všechny otázky uvedené v § 333 dost. 3 TPor „ano“.⁹⁴ Jestliže obviněný neodpoví kladně na všechny výše uvedené otázky, anebo jestliže některá z oprávněných osob dle § 334 odst. 2 TPor na veřejném zasedání prohlásí, že s dohodou nesouhlasí, soud dohodu neschválí a usnesením vrátí věc prokurátorovi do přípravného řízení, jestliže TPor nestanoví jinak.⁹⁵

⁹³ ČENTĚŠ. Jozef. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná část. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 680.

⁹⁴ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 283–284.

⁹⁵ ČENTĚŠ. Jozef. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná část. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 680.

3.2.3. Rozhodnutí o schválení, či neschválení dohody

Soud může dle § 334 TPor po závěrečné poradě vydat následující rozhodnutí:

1. Dohodu schválí rozsudkem, který veřejně vyhlásí – vyhlášením rozsudek nabude pravomocnosti. Proti takovému rozsudku není přípustné odvolání ani dovolání, kromě dovolání podle § 371 odst. 1 písm. c) TPor, které v tomto případě může podat pouze ministr spravedlnosti.⁹⁶
2. Jestliže soud zjistí, že dohoda je v navrženém znění nepřiměřená a ani jí soud nepovažuje za spravedlivou, oznámí svoje výhrady stranám, jež mohou navrhnout nové znění dohody. Za tímto účelem soud přeruší veřejné zasedání na nezbytně nutnou dobu.⁹⁷ Soud také může dohodu odmítnout, jestliže zjistí závažné porušení procesních práv. Proti usnesení o odmítnutí návrhu je přípustná stížnost. Po nabytí pravomocnosti předmětného usnesení se věc vrací do přípravného řízení, jestliže TPor nestanoví jinak. Jestliže je obviněný ve vazbě, soud zároveň musí rozhodnout o vazbě.⁹⁸
3. Soud dohodu neschválí, jestliže se strany nedohodnou nebo obviněný odpověděl na některou z otázek „ne“. V tomto případě soud vrátí usnesením věc prokurátorovi do přípravného řízení. Jestliže je obviněný ve vazbě a soud zároveň nerozhodl o propuštění obviněného na svobodu, pokračuje vazba v přípravném řízení.⁹⁹

3.3. Dohoda o vině a trestu v České republice

Řízení o dohodě o vině a trestu tak, jak je upraveno v zákoně, můžeme de facto rozdělit do dvou fází. První fáze se zpravidla odehrává v přípravném řízení (sjednávání dohody o vině a trestu), druhá se odehrává v řízení před soudem (řízení o schválení dohody o vině a trestu), i když toto pravidlo neplatí po novele trestního řádu účinné od 1. 10. 2020 bezvýjimečně, jelikož nově lze od uvedeného data zahájit dohodovací řízení i v průběhu hlavního líčení. Od uvedeného data má taktéž soud povinnost přihlížet k tomu, zda byla sjednána dohoda o vině a trestu i při stanovení druhu a výměry trestu dle § 39 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“), či sjednání

⁹⁶ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 285.

⁹⁷ tamtéž

⁹⁸ ČENTÉŠ. Jozef. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná část. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 678.

⁹⁹ IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 285.

dohody o vině a trestu může být důvodem pro mimořádné snížení trestu odnětí svobody dle § 58 odst. 3 TZ.¹⁰⁰

3.3.1. Sjednávání dohody o vině a trestu

3.3.1.1. Zahájení dohodovacího řízení

První fáze probíhající nejčastěji v přípravném řízení, či ve zkráceném přípravném řízení¹⁰¹ (, kde to je většinou výhodné jen tehdy, když je možné předpokládat, že trestní příkaz nenabude právní moci a zároveň se jedná o věc skutkově složitější, jelikož dohodou se v tomto případě dá vyhnout obstarávání všech potřebných důkazů a vyhledávání materiální pravdy¹⁰²) se odehrává především již během vyšetřování. Ovšem může se dle stejných pravidel uskutečnit i po podání obžaloby nebo návrhu na potrestání za předpokladu, že soud při předběžném projednání obžaloby, resp. samosoudce i po přezkoumání návrhu na potrestání, dojde k závěru, že vzhledem k přístupu stran bude možné dohody dosáhnout.¹⁰³ Pokud obhajoba podá návrh na sjednání dohody o vině a trestu a nařízení předběžného projednání obžaloby dle § 186 písm. g) TŘ, soud vždy zjišťuje stanovisko obviněného i státního zástupce k tomuto postupu. Jedná tak i v případě, že státní zástupce podal obžalobu, kdežto obviněný podal skrze obhájce návrh na předběžné projednání obžaloby dle § 186 písm. g) TŘ. Obviněný ve svém stanovisku musí explicitně tvrdit, že chce jednat o dohodě o vině a trestu. Důležité je, aby sám obviněný (ne jeho obhájce) vyslovil souhlas k sjednávání dohody. Přestože návrh na předběžné projednání obžaloby učinil obhájce, souhlas se sjednáváním dohody musí dát obviněný, přičemž tento souhlas musí být vlastnoručně psaným stanoviskem, nebo musí být opatřen úředně ověřeným podpisem. Soud taktéž zjišťuje stanovisko

¹⁰⁰ ŠČERBA. Filip. Změny trestního zákoníku provedené novelou č. 333/2020 Sb. a jejich důsledky. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2020. č. 4. s. 187.

¹⁰¹ Skutečnost, že dohodu o vině a trestu lze uzavřít ve zkráceném přípravném řízení je možno označit za legislativní omyl, jelikož to odporuje smyslu dohody, v případě, že má urychlit trestní řízení, jelikož náročnost celého procesu ve zkráceném přípravném řízení bude velmi pravděpodobně větší než standartní postup. In: JELÍNEK. Jiří. *Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící*. *Bulletin advokacie*. Wolters Kluwer. 2012. č. 10. s. 19.

¹⁰² ŠÁMAL. Pavel. ŘÍHA. Jan. STRYA. Jan. *Odklony v justiční praxi - 1. část*. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2019. č. 9. s. 183.

¹⁰³ ŠÁMAL. Pavel a kol. *Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd.* Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

státního zástupce, jestliže nesouhlasí, tak soud bude dále pokračovat dle obžaloby a nařídí hlavní líčení.¹⁰⁴

Vyjádří-li se státní zástupce kladně k dohodovacímu řízení, soud mu stanoví přiměřenou lhůtu k podání návrhu na sjednání dohody. Až poté, co dojde k sjednání dohody o vině a trestu, podá státní zástupce soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu a proběhne řízení o schválení této dohody.¹⁰⁵ Ještě před tím, než státní zástupce přistoupí k samotnému sjednávání, musí státní zástupce ověřit, že jsou splněny všechny podmínky (viz níže) a že je vhodné takto postupovat. Tento postup se jeví z určitého úhlu pohledu jako ne zcela vhodný. A to z toho důvodu, že dohoda předpokládá souhlas dotčených subjektů, a když už došlo k podání obžaloby, tak se můžeme domnívat, že dotčené subjekty dohodu uzavřít nechtěly. Nařízení předběžného projednání obžaloby jen za tím účelem, že soud má názor, že by mělo dojít ke sjednání dohody o vině a trestu, by bylo možné vyložit i jako snahu subjekty k dohodě donutit.¹⁰⁶

Ovšem jak jsem již zmínil dle § 206b odst. 1 TŘ lze zahájit řízení o dohodě o vině a trestu i během hlavního líčení. Uvedené ustanovení uvádí, že má-li předseda senátu vzhledem k okolnostem případu za to, že by bylo vhodné sjednání dohody o vině a trestu a vyjádří-li se státní zástupce a obžalovaný, že o dohodu mají zájem, předseda senátu hlavní líčení přeruší, či odročí za účelem jejího sjednání. Poslední věta daného odstavce uvádí, že návrh na sjednání dohody může podat a státní zástupce nebo obžalovaný.¹⁰⁷

Samotný návrh k zahájení jednání o dohodě o vině a trestu může být podán ze strany obviněného, či z podnětu jiné osoby, třeba osoby blízké, nebo řízení může zahájit ex officio státní zástupce. K druhé variantě bude docházet hlavně poté, kdy policejní orgán skončil vyšetřování a podal návrh na podání obžaloby, či na jiné rozhodnutí dle § 171 až 173 TŘ, nebo podle § 307 či 309 TŘ¹⁰⁸, jelikož je záhodno počkat, až budou v přípravném řízení provedeny všechny dostupné důkazy, které by mohly být důvodem k podání obžaloby, i když státní zástupce může vytvářet

¹⁰⁴ VANTUCH. Pavel. K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po podání obžaloby. Trestní právo. Wolters Kluwer. 2013. č. 9. s. 10.

¹⁰⁵ tamtéž

¹⁰⁶ JELÍNEK. Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2012. č. 10. s. 19.

¹⁰⁷ Viz 3.2.1.4. Návrh na sjednání dohody o vině a trestu po podání obžaloby

¹⁰⁸ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

podmínky pro dohodu již během přípravného řízení.¹⁰⁹ Jakmile se státní zástupce rozhodne jednání zahájit, předvolá k jednání obviněného, vyrozumí obhájce obviněného a poškozeného.¹¹⁰

Přesné náležitosti návrhu k zahájení jednání o dohodě o vině a trestu trestní řád neuvádí. Nasnadě je ovšem prohlášení obviněného o spáchání skutku, pro ježž je stíhán, a návrh výroku a trestu a výroku o náhradě škody, dále také zdůvodnění uvedeného.¹¹¹ Jestliže by státní zástupce disponoval důkazy, jež by vyvracely pravdivost prohlášení obviněného o spáchání skutku, pro který je stíhán, tak by sjednání dohody o vině a trestu nebylo možné. Dohodu by nešlo sjednat hlavně v případě, že by z důkazů provedených v přípravném řízení bylo vyvozeno, že není možné, aby obviněný spáchal trestný, pro který je stíhán.¹¹²

Pokud se řízení vede o skutku, na němž se podílelo více pachatelů či účastníků, tak jde řízení o dohodě o vině a trestu u všech obviněných spojit do jednoho řízení, ovšem jen za předpokladu, že s jednáním o dohodě souhlasí.¹¹³

3.3.1.2. Předpoklady k zahájení jednání o dohodě o vině a trestu

Proto, aby bylo umožněno zahájit jednání o dohodě o vině a trestu, musí být splněny následující předpoklady:

1. sjednání dohody musí být přípustné,
2. obviněný je zastoupen obhájcem, jde-li o případ nutné obhajoby,
3. sjednání dohody o vině a trestu odůvodňují dosavadní skutková zjištění.¹¹⁴

Dohodu o vině a trestu lze od 1. 10. 2020 sjednat u všech trestných činů, což je přínosné hlavně pro krajské soudy (v případě, že rozhodují jako prvostupňové), které mohou dohodu o vině

¹⁰⁹ VANTUCH. Pavel. K možnostem sjednání dohody o vině a trestu. Trestní právo. Wolters Kluwer. 2012. č. 12. s. 4.

¹¹⁰ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹¹¹ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Komentáře. Kodex. Aspi.cz.

¹¹² VANTUCH. Pavel. K možnostem sjednání dohody o vině a trestu. Trestní právo. Wolters Kluwer. 2012. č. 12. s. 4.

¹¹³ ŠÁMAL. Pavel. MUSIL. Jan. KUČHTA. Josef. FRYŠTÁK. Fryšták. Věra KALVODOVÁ. věra Trestní právo procesní. 4. přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Academia iuris. s. 756.

¹¹⁴ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

a trestu mimo trestního příkazu využít jako jedinou alternativu k řešení trestních věcí.¹¹⁵ Do uvedeného data bylo možné dohodu sjednat jen ohledně přečinů a zločinů, nebylo ji ovšem možné sjednat o zvláště závažném zločinu. Dohodu nicméně nelze sjednat dle § 175a odst. 8 TR v řízení proti uprchlému. Dále dle § 63 odst. 1 zákona o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen „ZSVM“) není možné sjednat dohodu o vině a trestu v řízení ve věci mladistvého, který nedovršil osmnáct let věku. Nutno ale podotknout, že v téže věci je možné dohodu sjednat po dovršení osmnáctého roku mladistvého.¹¹⁶ Nicméně je překvapivé, že zákonodárce nepřistoupil k zákazu sjednání dohody o vině a trestu s osobou omezenou ve svéprávnosti. Nezdá se mi příliš logické, že takové osoby nejsou způsobilé právně jednat, ale v trestním řízení mají možnost sjednat dohodu o vině a trestu. Např.: Šámal, Říha a Strya trefně podotýkají, že zákonodárce nepřipouští sjednání dohody s mladistvým právě z důvodu, že taková osoba není plně svéprávná, a proto by toto omezení mělo platit i u osob, které nejsou svéprávné z důvodu zdravotních.¹¹⁷

Další novinkou, kterou zavedla novela trestního řádu zákonem č. 333/2020 Sb., je, že obviněný nemusí mít obhájce v každém řízení, kde se sjednává dohoda o vině a trestu. Doposud mohl obviněný podat pouze návrh na sjednání a bez obhájce nemohlo být jednání vůbec zahájeno. Vypuštění nutné obhajoby považuji za rozumný krok, jelikož dohodu lze uzavřít pouze ohledně druhu a výše trestu, je nezávazná a nelze si její uzavření nárokovat, proto se během jednání postavení obhájce omezuje svým způsobem jen na roli zprostředkovatele.¹¹⁸ Dále samozřejmě platí případy nutné obhajoby stanovené § 36 TR.

V § 91 odst. 1 TR je zákonodárcem také uvedeno právo na tzv. obhajobu materiální, kdy obviněný musí být v rámci poučení o svých právech upozorněn také na skutečnost, že v přípravném řízení může sjednat se státním zástupcem dohodu o vině a trestu. Dále dané ustanovení uvádí, že je potřeba obviněného poučit o důsledcích sjednání dohody o vině a trestu, o tom, že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení a práva podat odvolání proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, s výjimkou případů, kdy takový rozsudek není

¹¹⁵ ŠÁMAL. Pavel. ŘÍHA. Jan. STRYA. Jan. Odklony v justiční praxi - 1. část. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2019. č. 9. s. 183.

¹¹⁶ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹¹⁷ ŠÁMAL. Pavel. ŘÍHA. Jan. STRYA. Jan. Odklony v justiční praxi - 1. část. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2019. č. 9. s. 183.

¹¹⁸ ŘEHÁČEK. Jan. K otázce povinné účasti obhájce při sjednávání dohody o vině a trestu. Státní zastupitelství. Wolters Kluwer. 2012. č. 6. s. 40.

v souladu s dohodou o vině a trestu, s níž souhlasil (§ 245 odst. 1 věta druhá TŘ), a o podmínkách, za nichž může soud rozhodnout o řádně uplatněném nároku poškozeného (§ 314r odst. 4 TŘ).¹¹⁹

V neposlední řadě musí sjednání dohody o vině a trestu odůvodňovat dosavadní skutková zjištění. Což znamená, že vyšetřování (ve zkráceném přípravném řízení prověřování) musí prokázat bez vážných pochybností, že se skutek stal, že je tento skutek trestným činem a že jej spáchal obviněný. Toto není splněno, pokud lze z důkazů vyvodit závěr o vině obviněného i závěr o nevině obviněného. V takové situaci nemá státní zástupce přistoupit ke sjednávání dohody o vině a trestu, ale má podat obžalobu. Ze zmíněného vyplývá, že pro uzavření dohody o vině a trestu je nutno vyžadovat výrazně vyšší stupeň poznání o pachateli a trestném činu než při zahájení trestního stíhání.¹²⁰

Další otázku, kterou musí státní zástupce posoudit před přikročením ke sjednávání dohody o vině a trestu, je její vhodnost. Vzhledem k tomu, že institut dohody o vině a trestu je pouze fakultativní, tak o vhodnosti jeho použití se rozhoduje na základě vnitřního přesvědčení založeného na zvážení všech zákonných kritérií.¹²¹

Je velmi důležité, aby státní zástupce plnil roli veřejného zástupce (ochránce veřejného zájmu) i při dohodovacím řízení a dbal na kritéria stanovená trestním řádem, jinak by dohoda o vině a trestu nemohla splnit svůj hlavní účel, tzn. rychlé a správné rozhodnutí.¹²²

3.3.1.3. Návrh na sjednání dohody o vině a trestu ze strany obviněného a postup státního zástupce před zahájením jednání

Dle § 91 odst. 1 TŘ, je-li vedeno řízení pro trestný čin, u něhož lze sjednat dohodu o vině a trestu, musí být obviněný v rámci poučení upozorněn také na skutečnost, že v přípravném řízení může se státním zástupcem sjednat dohodu o vině a trestu, kterou schvaluje soud. Dále také musí upozornit na důsledky přistoupení ke schválení dohody o vině a trestu, tj. vzdání se práva na projednání věci v hlavním líčení, vzdání se práva na odvolání proti rozsudku, kterým soud schválil dohodu o vině a trestu, s výjimkou případů, kdy takový rozsudek není v souladu s dohodou o vině a trestu, s níž souhlasil.

¹¹⁹ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹²⁰ tamtéž

¹²¹ tamtéž

¹²² ŠČERBA. Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Praha. Leges. 2012. Praktik. s. 22.

Je třeba také podotknout, že dohoda o vině a trestu je podáním ve smyslu § 59 TŘ, z čehož vyplývá, že musí splňovat formální i obsahové náležitosti uložené uvedeným ustanovením. Žádné jiné nároky nejsou na tento návrh kladeny. Fakultativními náležitostmi návrhu jsou vlastní návrh řešení, výrok o náhradě škody, odčinění nemajetkové újmy, vydání bezdůvodného obohacení či návrhy na ochranná opatření.¹²³

Státní zástupce může s návrhem naložit dvojím způsobem – buď ho shledá důvodným, nebo nedůvodným. Nedůvodným bude většinou jen v případech, pokud se řízení týká trestného činu, u něhož nelze sjednat dohodu o vině a trestu (řízení proti uprchlému a proti mladistvému mladšímu 18 let) či má v úmyslu rozhodnout ve věci jinak. Jak již bylo uvedeno, státní zástupce musí vzít v potaz také vhodnost přistoupení k jednání o dohodě o vině a trestu. Nevhodné přistoupit k takovému jednání by bylo, jestliže by bylo jasné, že názor obviněného a státního zástupce na věc je velmi odlišný a lze si jen těžko představit, že by mohlo ke sjednání dohody o vině a trestu dojít.¹²⁴

V případě, že státní zástupce shledá, že návrh na sjednání nemá potřebné náležitosti nebo je nevhodný, tak vyrozumí obviněného nebo jeho obhájce. Pokud státní zástupce přistoupí ke sjednávání dohody o vině a trestu, musí stanovit dobu a místo jednání. Zákon ovšem pro dobu ani místo nestanovuje žádné další požadavky. Můžeme pouze dovozovat, že v souladu se zásadou rychlosti řízení by jednání mělo být nařizeno co nejrychleji a na co nejbližší termín. Co se týče místa bude muset nejspíš státní zástupce vycházet z aktuálních podmínek.¹²⁵

Státní zástupce musí také zabezpečit přítomnost obviněného na jednání o dohodě o vině a trestu – učiní tak předvoláním, které ukládá obviněnému, aby se dostavil v určitý čas na určité místo. Současně musí také státní zástupce vyrozumět obhájce obviněného, samozřejmě pokud ho obviněný má.¹²⁶

Nevýhodou možnosti návrhu dohody o vině a trestu ze strany obviněného je eventuálně její pragmatické využití ze strany obviněného, jelikož obviněný pomocí návrhu může vyzkoušet, jaké stanovisko státní zástupce zastává k otázce trestu tím, že prohlásí, že trestný čin spáchal. Když ho zjistí a nebude mu nakloněn, dohodu jednoduše neuzavře. Státní zástupce tak poskytne

¹²³ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹²⁴ tamtéž

¹²⁵ tamtéž

¹²⁶ tamtéž

důležitou informaci obviněnému, ale stanovisko obviněného je státnímu zástupci v dalším řízení k ničemu.¹²⁷

3.3.1.4. Návrh na sjednání dohody o vině a trestu po podání obžaloby

Na základě novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb. bylo do trestního řádu vloženo nové ustanovení § 196 odst. 2 TŘ, které říká, že pokud předseda senátu na základě obžaloby podané státním zástupcem nařídí hlavní líčení, tak společně s doručením opisu obžaloby má povinnost uvědomit obžalovaného, že má právo vyjádřit se ve lhůtě, jež stanoví, mimo jiné k tomu, jestli má zájem uzavřít se státním zástupcem dohodu o vině a trestu nebo zda chce v hlavním líčení prohlásit svou vinu. V praxi se tak děje nejen písemně, ale většinou také ústně v průběhu hlavního líčení. Navíc má také předseda senátu povinnost dle § 196 odst. 3 TŘ poučit obžalovaného o následcích spojených s vyjádřeními uvedenými v § 196 odst. 2 TŘ včetně toho, že vyjádření k obžalobě za něj může také učinit jeho obhájce (i v nepřítomnosti obžalovaného).¹²⁸

Dle Vantucha může být upozornění a poučení od předsedy senátu dle § 196 odst. 2 a 3 TŘ důvodem k úvaze o případném využití dohodovacího řízení, i když o něm v průběhu přípravného řízení neuvažoval, např. protože spis obsahuje jen nebo převážně důkazy svědčící v neprospěch obviněného.¹²⁹

Jakousi výjimkou z pravidla, že dohodu o vině a trestu šlo sjednat jen v přípravném řízení, platnou již před účinností novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb., byla možnost, respektive stále je, iniciovat sjednávání dohody bezprostředně po podání obžaloby, konkrétně ve stádiu předběžného projednání obžaloby v souladu s § 186 písm. g) a § 187 odst. 4 TŘ. Tato situace může nastat ku příkladu, jestliže během vyšetřování probíhalo jednání o dohodě o vině a trestu mezi státním zástupcem a obviněným, ale k jejímu uzavření nedošlo, avšak soud chce zjistit stanovisko obviněného a státního zástupce k případnému dalšímu jednání o takové dohodě, jelikož se např. změnilы poměry na straně obviněného.¹³⁰

¹²⁷ BASÍK. Michal. Několik poznámek k dohodě o vině a trestu. Státní zastupitelství. Wolters Kluwer. 2012. č. 4. s. 55.

¹²⁸ VANTUCH. Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2021. č. 4. s. 25.

¹²⁹ tamtéž

¹³⁰ VANTUCH. Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2021. č. 4. s. 25-26.

Jestliže se dle ustanovení § 206 odst. 1 věty třetí TŘ vyjádří státní zástupce a obžalovaný, že chtějí jednat o dohodě o vině a trestu, tak soud hlavní líčení na nezbytnou dobu přeruší, či hlavní líčení odročí. Ve chvíli, kdy skončí jednání o dohodě o vině a trestu mezi státním zástupcem a obžalovaným, tak poté se znovu pokračuje v hlavním líčení.¹³¹

Podle § 206b odst. 2 TŘ dohodu sjednává státní zástupce s obžalovaným, případně jeho obhájcem. Dohodu státní zástupce sjednává přiměřeně podle § 175a TŘ. Dále uvedené ustanovení dodává, že v případě, bylo-li hlavní líčení odročeno, státní zástupce bez zbytečného odkladu po skončení jednání o dohodě vyrozumí soud o výsledku jednání. To samé platí i v případě přerušování hlavního líčení.¹³²

Dle § 206 odst. 3 TŘ byla-li dohoda sjednána, pokračuje se v hlavním líčení. Státní zástupce nejprve přednese obsah sjednané dohody a navrhne soudu její schválení. Nedošlo-li k dohodě o náhradě škody nebo nemajetkové újmy anebo o vydání bezdůvodného obohacení, státní zástupce na tuto skutečnost upozorní. Po přednesení návrhu na schválení dohody se v hlavním líčení postupuje přiměřeně podle § 314q odst. 3 až 5 a § 314r.¹³³

Pokud ke sjednání dohody nedošlo, tak dle § 206b odst. 4 TŘ tento fakt státní zástupce soudu sdělí, a následně pokračuje hlavní líčení dle obžaloby. V hlavním líčení se pokračuje, i když soud sjednanou dohodu neschválí. V případě neschválení sjednané dohody, včetně prohlášení viny obžalovaným učiněného pro účely jejího sjednání, se k ní nepřihlíží, ledaže obžalovaný požádá, aby takové prohlášení bylo posouzeno jako prohlášení viny podle § 206c.¹³⁴

3.3.1.5. Uzavření dohody o vině a trestu

Aby byla dohoda o vině a trestu úspěšně uzavřena musí být naplněny dva základní předpoklady uvedené v § 175a odst. 3 TŘ. Zaprvé obviněný musí prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán a zadruhé nesmí být na základě dosud opatřených důkazů a dalších výsledků přípravného řízení důvodné pochybnosti o pravdivosti jeho prohlášení.

Co se týče prvního předpokladu je nezbytné zdůraznit, že obviněný má pouze prohlásit, že spáchal skutek, pro který je stíhán. Nejedná se o prohlášení viny či přiznání, tak jak jej známe

¹³¹ VANTUCH. Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2021. č. 4. s. 26-27.

¹³² VANTUCH. Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2021. č. 4. s. 30-31.

¹³³ tamtéž

¹³⁴ tamtéž

z angloamerického systému. Sjednávání dohody o vině a trestu může být také vedeno pro více skutků, v tom případě lze učinit prohlášení, že spáchal skutek, pro který je stíhán ohledně všech skutků. Samozřejmě lze učinit prohlášení jen ohledně některých skutků a ohledně ostatních pak takové prohlášení neučinit. V tomto případě je pak možno o skutcích, o kterých obviněný učinil prohlášení, že je spáchal sjednat dohodu o vině a trestu. O zbývajících skutcích pak bude ve většině případů policejním orgánem ukončeno vyšetřování a následně bude podán státnímu zástupci návrh na podání obžaloby. Může tedy nastat situace, kdy bude pro část skutků sjednána dohoda o vině a trestu, a následně bude schválena odsuzujícím rozsudkem, přičemž státní zástupce shledá, že není potřeba pokračovat v trestním stíhání i co se týče dalších skutků, proto přistoupí k zastavení trestního stíhání pro neúčelnost.¹³⁵

Dalším předpokladem pro uzavření dohody o vině a trestu je tedy nepřítomnost důvodných pochybností o pravdivosti prohlášení obviněného. Jak již bylo uvedeno, již před zahájením jednání o dohodě o vině a trestu musí státní zástupce zhodnotit, zda výsledky vyšetřování také dostatečně prokazují, že skutek spáchal obviněný, takže jen zřídka kdy státní zástupce usoudí, že tento předpoklad nebyl splněn. Mohlo by se tak ale stát například v případě, kdy se objeví nový důkaz, který vyvrátí dosavadní závěry.¹³⁶

Pokud jsou splněny uvedené základní předpoklady musí strany prokonzultovat a promyslet své rozdílné postoje. Samotné jednání ovšem musí dle § 175 odst. 3 TŘ ze stálé přítomnosti státního zástupce, obviněného a jeho obhájce. Sjednávání se také může dle § 175a odst. 3 TŘ účastnit i poškozený, jeho přítomnost ovšem není nutná.

Jestliže ale nakonec ke vzájemné shodě nedojde, a dohoda není uzavřena ustanovení § 206b odst. 4 TŘ uvádí, že v dalším řízení se ke sjednané dohodě o vině a trestu, včetně prohlášení viny obžalovaným učiněného pro účely jejího sjednání, nepřihlíží. To lze vyložit tak, že jakékoli prohlášení, které mělo vést k uzavření dohody o vině a trestu nelze v dalším řízení použít jako usvědčující důkaz. Je ovšem důležité podotknout, že takové prohlášení není možné zaměňovat s doznáním obviněného ke skutkovým okolnostem, ohledně nichž vypovídal v rámci výslechu obviněného dle § 91 a násl. TŘ, toto doznání by mohlo být použité v hlavním líčení.¹³⁷

Státní zástupce o průběhu sjednávání dohody o vině a trestu zhotoví protokol, který je následně založen do trestního spisu. V protokolu je zaznamenán celý proces sjednávání pro případ

¹³⁵ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹³⁶ tamtéž

¹³⁷ tamtéž

zpětné kontroly a z důvodu transparentnosti. Do protokolu je případně zaznamenáno, i že k uzavření dohody nedošlo.¹³⁸

3.3.1.6. Postavení poškozeného při sjednávání dohody o vině a trestu

V §175a odst. 5 TŘ (resp. § 43 TŘ) jsou zvláště zdůrazněny zájmy poškozeného, tím se zákonodárce přiklání k tzv. restorativní justici, která je založena na nápravě vztahů narušených trestným činem. Například praxe ukázala, že příklon k hájení zájmů poškozeného často vede státní zástupce k volbě mírnějšího trestu pro obviněné, tj. ku příkladu volí podmíněný trest odnětí svobody i v případech, ve kterých by běžně v hlavním líčení požadovali nepodmíněný trest odnětí svobody za účelem zvýšení pravděpodobnosti poškozeného, že budou uspokojeny jeho nároky. Jako další příklad příklonu k restorativní justici lze uvést skutečnost, že uzavření dohody o vině a trestu je z pohledu státního zástupce podmíněno uzavřením dohody o náhradě škody mezi obviněným a poškozeným. Celkově vzato možnost uložení nižšího trestu je často podnětem pro obviněné k rychlejšímu uspokojení nároku poškozeného.¹³⁹

Poškozený má právo účastnit se sjednávání dohody o vině a trestu, ale i veřejného zasedání o schválení (těchto procesních práv se může dle § 43 odst. 5 TŘ vzdát, a dál se k němu jako k poškozenému nepřihlíží). Zákon rozlišuje poškozené podle toho, zda mají právo nahrazení škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení a ty poškozené, které takové právo nemají, přičemž návrh na náhradu musí během sjednávání dohody učinit nejpozději při prvním jednání, o čemž je státní zástupce povinen ho poučit. Aby měl poškozený vůbec možnost uplatnit svůj návrh má státní zástupce dle § 175a odst. 2 TŘ povinnost vyrozumět poškozeného o době a místě jednání.¹⁴⁰

Z § 175 odst. 5 TŘ vyplývá, že v průběhu samotného sjednávání dohody o vině a trestu není úkolem státního zástupce jen snažit se uzavřít samotnou dohodu, ale také dbát na zájmy poškozeného. Tím se myslí hlavně případné zahrnutí do dohody povinnosti obviněného nahradit

¹³⁸ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

¹³⁹ HÁJEK. Tomáš. Dohoda o vině a trestu z pohledu poškozeného. 2018. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-vine-a-trestu-z-pohledu-poskozeneho-107180.html>.

¹⁴⁰ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

poškozenému škodu, nemajetkovou újmu či vydat bezdůvodné obohacení. Tento výrok je pak schválen odsuzujícím rozsudkem a poškozený má exekuční titul.¹⁴¹

Povinností dbát o zájmy poškozeného je také myšleno brát v úvahu jeho zájmy při sjednávání adekvátního druhu trestu a jeho výměry. Není totiž přípustné, aby státní zástupce upřednostňoval zájmy státu na postihu pachatele před zájmy poškozeného na náhradu škody, nemajetkové újmy či vydání bezdůvodného obohacení, což lze vyvodit z § 38 odst. 3 TZ.¹⁴²

Ustanovení § 175 odst. 5 TŘ navíc chrání zájmy poškozeného i tím způsobem, že pokud poškozený uplatnil svůj nárok, ale není přítomen sjednávání dohody o vině a trestu, může se státní zástupce za poškozeného dohodnout s obviněným o rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení až do výše uplatněného nároku. Je tak možno hovořit o pozici státního zástupce jakožto quasi zmocněnce poškozeného, čímž může být ohroženo jeho nezávislé postavení jakožto orgánu činného v trestní řízení. Dále také není upraven právní vztah mezi státním zástupcem a poškozeným v případě, že by poškozenému vznikla škoda tím, že by ho státní zástupce nedostatečně hájil. Není ovšem vyloučeno uzavření dohody bez stanovení způsobu uspokojení nároku pro případ, že by nešlo nalézt shodu. V tomto případě by o uspokojení nároku rozhodl soud bez provedení dokazování na základě spisu, ale má možnost vyslechnout obviněné a opatřit si potřebná vysvětlení.¹⁴³

Celkově vzato je možné vyvodit, že v trestních věcech, v nichž bude uzavřena dohoda se nejspíš zvýší pravděpodobnost náhrady škody způsobené trestným činem.¹⁴⁴ Do budoucna je také otázka, jestli nepodmínit schválení dohody o vině a trestu souhlasem poškozeného, či dokonce rovnou náhradou škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo vydáním bezdůvodného obohacení. Může být totiž sporné, jak moc jsou státní zástupci schopni a ochotni prosazovat zájmy poškozeného. Možná by bylo dokonce rozumné zavést dohodu o vině a trestu jako dohodu tří stran, aby byly bez pochybností zohledněny i zájmy poškozeného.¹⁴⁵

¹⁴¹ tamtéž

¹⁴² tamtéž

¹⁴³ ŠÁMAL. Pavel. MUSIL. Jan. KUČTA. Josef. FRYŠTÁK. Marek. KALVODOVÁ. Věra. Trestní právo procesní. 4. přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Academia iuris. s. 756.

¹⁴⁴ PROCHÁZKOVÁ. Eva. Dohoda o vině a trestu. Soudce. Wolters Kluwer. 2013. č. 4. s. 8.

¹⁴⁵ KURSOVÁ. Jana. Dohoda o vině a trestu v českém trestním právu a její problematické momenty. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z:

3.3.1.7. Náležitosti dohody o vině a trestu

Náležitosti dohody o vině a trestu jsou vyjmenovány v § 175a odst. 6 TŘ. Písmena a) až f) a i) jsou obligatorní náležitosti, písmena g) a h) jsou fakultativní náležitosti.

První obligatorní náležitostí je označení stran, které dohodu uzavřely (tedy hlavně státní zástupce a obviněný). Poškozený je uveden, byl-li přítomen sjednávání dohody přítomen a souhlasí-li s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Z čehož vyplývá, že pokud byl sjednávání dohody o vině a trestu přítomen, ale nesouhlasil-li s částmi, které se ho nedotýkají, není stranou, a tudíž by uveden nebyl.

Pod písmenem b) uvedeného ustanovení je uvedeno datum a místo jejího sepsání. Pokud proběhlo pouze jedno jednání uvede se datum tohoto jednání, v případě většího počtu jednání se uvede datum a místo, kdy došlo ke konsenzu.

Další obligatorní náležitostí dohody o vině a trestu je popis skutku, pro který je obviněný stíhán s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání, případně jiných okolností, za nichž k němu došlo, tak aby nemohl být zaměněn s jiným skutkem. Je důležité, aby se dohoda o vině a trestu týkala stejného skutku (skutků), pro který je obviněný stíhán a o kterém prohlásil, že ho spáchal. Pokud obviněný prohlásil, že spáchal pouze některý/některé ze skutků, tak v dohodě může být zahrnut jen takový skutek (skutky), o kterých učinil prohlášení, že je spáchal. Další skutek (skutky) musí být vyloučen do samotného řízení a jednání o dohodě o vině a trestu se o něm nevede.¹⁴⁶

V dohodě o vině a trestu musí být také uveden trestný čin, o němž si státní zástupce myslí, že byl spáchán. Konkrétně musí být uvedeno jeho zákonné pojmenování, uvedeny příslušné ustanovení zákona a všechny zákonné znaky včetně těch, které odůvodňují trestní sazbu. Na rozdíl od prokurátora v USA nemá český státní zástupce změnit právní kvalifikaci tak, aby byl obviněný ochotný přistoupit na dohodu, a to ani tak, že by vynechal např. přitěžující okolnosti.¹⁴⁷

Dohoda musí také obsahovat prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán a který je předmětem sjednané dohody o vině a trestu. U tohoto bodu je ale důležité podotknout,

https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/KursovaJana.pdf.

¹⁴⁶ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁴⁷ tamtéž

že obviněný může krýt spolupachatele nebo se může přiznat k méně závažnému trestnému činu, aby odpoutal pozornost od závažnějšího trestného činu.¹⁴⁸

Samozřejmě nesmí být opominut ani trest dohodnutý mezi státním zástupcem a obviněným a jeho výměra, případně i určení způsobu výkonu trestu, přičemž státní zástupce je povinen vycházet ze stejných hledisek, která bere v potaz při výběru druhu trestu a jeho výměře soud, což znamená, že již při vyjednávání o druhu a výměře trestu se státní zástupce řídí ustanoveními páte hlavy první části trestního zákoníku. Je-li udělen podmíněný trest, je nutno také určit délku zkušební doby. V případech, kdy to zákon vyžaduje, musí se také sjednat trest náhradní. Ze znění písmena f) § 175 odst. 6 TŘ je navíc patrné, že zákon umožňuje v dohodě o vině a trestu sjednat také upuštění od potrestání, i když se upuštění od potrestání nepovažuje za rozhodnutí o trestu. (tj. jedná se o dohodu o vině, ale ne o trestu). Státní zástupce také při výběru druhu trestu a jeho výměry dodržuje všechny obecné zásady (§ 39 a násl. TZ). Je též důležité zdůraznit, že se aplikují i pravidla pro ukládání úhrnného, souhrnného či společného trestu. Opominutí aplikace těchto pravidel by mohl být důvod pro neschválení dohody soudem.¹⁴⁹ Institut dohody o vině a trestu je ovšem z důvodu výběru, výměry trestu státním zástupcem a následné dohody o trestu státního zástupce s obviněným kritizován, jelikož úprava si takto svým způsobem neoprávněně vytváří zvláštní kritérium pro výměru trestu bez uspokojivého stanovení pravidla, které by říkalo, jak moc/jak přesně má být prohlášení viny vzato v potaz při určení a výměře trestu. Tento institut tak může vytvářet jistou nerovnost při trestání pachatelů a dává prostor k svévoli při aplikaci práva.¹⁵⁰

Jedním z fakultativních bodů výroků dohody o vině a trestu je povinnost obviněného nahradit poškozenému v penězích škodu, nemajetkovou újmu nebo vydat bezdůvodné obohacení. Dohoda nemusí zahrnovat celý uplatněný nárok, může se týkat jen části, ve zbytku je poté poškozený odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.¹⁵¹

¹⁴⁸ KURSOVÁ, Jana. Dohoda o vině a trestu v českém trestním právu a její problematické momenty. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/KursovaJana.pdf.

¹⁴⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁵⁰ MUSIL, Jan. Dohoda o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. Kriminalistika. MVČR. 2008. č. 1. s. 3-26.

¹⁵¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

Další fakultativní náležitostí dohody je uložení ochranného opatření, resp. výrok o ochranném opatření. Ten však může být součástí dohody o vině a trestu jen, pokud pro něj nejsou potřeba žádné další podklady. Jestliže jsou potřebné další podklady nebo je nutné přibrání znalce, je možné, aby uložení ochranného opatření státní zástupce navrhnul soudu samostatně. Toto je však možné, jen jestli na to státní zástupce obviněného upozornil. Bez upozornění státní zástupce nemůže takový návrh na uložení ochranného opatření podat, až na případ, kdy by důvody pro uložení ochranného opatření vyšly najevo až potom, co návrh na sjednání dohody o vině a trestu byl již podat.¹⁵²

Posledním obligatorní částí dohody o vině a trestu jsou podpisy. Vždy musí být přítomen podpis státního zástupce a obviněného, bez nich by dohoda nebyla platná. Dále připojí svůj podpis obhájce obviněného, byl-li přítomen, a případně i poškozený, jestliže souhlasí s rozsahem a způsobem náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení.¹⁵³

Na základě novely č. 333/2020 Sb. je také nově možné v dohodě o vině a trestu dle § 178 odst. 1 TŘ označit obviněného jako spolupracujícího obviněného, přičemž obviněný musí splnit podmínky dle § 178 odst. 1 písm. a–c TŘ.¹⁵⁴

3.3.1.8. Návrh na schválení dohody o vině a trestu

Pokud dojde ke shodě stran během sjednávání dohody o vině a trestu a dohoda je sepsána, je nutno podat soudu návrh na její schválení. Návrh na schválení dohody o vině a trestu je zvláštní forma rozhodnutí, jež je společně s obžalobou a návrhem na potrestání třetí formou rozhodnutí, na základě, které lze vést trestní stíhání. Stejně jako obžalobu a návrh na potrestání, tak i návrh na schválení dohody o vině a trestu může předložit jen státní zástupce. Náležitosti návrhu nejsou trestní řádem detailně předepsány, zákon předepisuje jen dvě – rozsah návrhu na schválení dohody o vině a trestu, který nesmí být větší než rozsah samotné dohody o vině a trestu (tzn. není možné, aby se týkal více skutků, většího bezdůvodného obohacení atd.), a upozornění na fakt, že nebyla

¹⁵² VANTUCH, Pavel. K možnostem sjednání dohody o vině a trestu. *Trestní právo*. Wolters Kluwer. 2012. č. 12. s. 4.

¹⁵³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád: komentář*. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁵⁴ KUČERA, Jakub. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2021. č. 2. s. 72.

též sjednána dohoda o náhradě škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení.¹⁵⁵

3.3.2. Rozhodování soudu o návrhu na schválení dohody

Rozhodování soudu o návrhu na schválení dohody je druhou procesní fází řízení o dohodě o vině a trestu, přičemž soud nemá pravomoc zasáhnout do sjednané dohody, resp. je vázán předloženým zněním dohody.¹⁵⁶ Tzn. soud je vázán skutkem, jeho právní kvalifikací, trestem či případně ochranným opatření. Soud rozhoduje také o nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení jen v rozsahu uvedeném v dohodě.¹⁵⁷

3.3.2.1. Přezkum návrhu na schválení dohody o vině a trestu

Návrh na schválení dohody o vině a trestu přezkoumává předseda senátu či samosoudce, kterému návrh na schválení dohody o vině a trestu napadl, přičemž musí daný návrh a spis přezkoumat z takových stránek, z jakých se přezkoumává obžaloba, nicméně se zvláštním zaměřením na danou dohodu o vině a trestu, tzn. jestli přípravné řízení proběhlo podle příslušných ustanovení trestního řádu, hlavně jestli se v řízení nevyskytly závažné procesní vady, jež by zabraňovaly dalšímu průběhu soudního řízení nebo jež se týkají přímo sjednané dohody o vině a trestu. Přičemž je třeba, aby se především zaměřil na to, jakým způsobem probíhal proces sjednávání dohody o vině a trestu, jestli nebyly porušeny závažným způsobem práva obviněného, tedy hlavně jestli bylo naplněno jeho právo na obhajobu, jestli byly splněny zákonné podmínky pro sjednání dohody o vině a trestu a jestli je daná dohoda v souladu se zjištěným skutkovým stavem a zda je přiměřený navržený trest (či ochranné opatření). Také musí být přezkoumáno hledisko rozsahu a způsobu náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení. Pomocí přezkumu je také možno vyřešit případnou soudní příslušnost. Nutno podotknout, že rozsah přezkumu návrhu dohody je obdobný jako u obžaloby.¹⁵⁸

¹⁵⁵ tamtéž

¹⁵⁶ JELÍNEK. Jiří. Trestní právo procesní. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha. Leges. 2018. Student. s. 744.

¹⁵⁷ FENYK. Jaroslav. CÍSAŘOVÁ. Dagmar. GŘIVNA. Tomáš. Trestní právo procesní. 7., aktualizované vydání. Praha. Wolters Kluwer. 2019. s. 813.

¹⁵⁸ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

Časový horizont pro přezkum návrhu dohody, pro případné projednání návrhu na schválení dohody nebo pro nařízení veřejného zasedání k jeho projednání není zákonem stanoven. S ohledem na zásadu rychlosti řízení je však vhodné použít postup dle ustanovení § 181 odst. 3 TŘ, dle kterého je okresní soud povinen nařídit ve věci hlavní líčení (analogicky veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vině a trestu) ve lhůtě 3 týdnů a krajský soud ve lhůtě 3 měsíců od podání obžaloby (analogicky návrhu na schválení dohody o vině a trestu) či přikročit k jinému úkonu, jež směřuje k rozhodnutí ve věci.¹⁵⁹

Předseda senátu se může rozhodnout na základě obsahu návrhu a podle spisu pro jednu ze tří variant, jak dále ve věci pokračovat: buď nařídí veřejné zasedání k rozhodnutí o návrhu na schválení dohody, nebo rozhodne o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu, nebo nařídí předběžné projednání návrhu na schválení dohody.¹⁶⁰

Předseda senátu či samosoudce obligatorně nařídí veřejné zasedání k projednání návrhu na schválení dohody v případě, že po přezkumu návrhu na schválení dohody neshledá důvody pro jeho odmítnutí nebo pro nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody. Vzhledem k tomu, že dohoda o vině a trestu je odklonem od běžného průběhu, tak se hlavní líčení nekoná, a koná se právě veřejné zasedání.¹⁶¹

Návrh na schválení dohody může být také předsedou či samosoudcem dle § 314o odst. 1 písm. b) TŘ odmítnut, a to buď pro závažné procesní vady, či z důvodů uvedených v §314r odst. 2 TŘ., který mimo jiné uvádí nesoulad se zjištěným skutkovým stavem. Co je však překvapivé, že nehovoří o tom, zda může dojít k neschválení z důvodu nezjištění skutkového stavu.¹⁶² Zákonodárce rozumí závažnými procesními vadami hlavně vady předcházejícího přípravného řízení, jež nelze napravit v řízení před soudem, a tudíž nelze v řízení vůbec pokračovat. Lze tedy dovodit, že se jedná o závažné procesní vady přípravného řízení, které vedou k vrácení k došetření podle § 188 odst. 1 písm. e) TŘ. Pod druhý důvod spadá nesprávnost dohody nebo nepřiměřenost z hlediska souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo z hlediska druhu a výše navrženého trestu (či ochranného opatření) nebo nesprávnost z hlediska rozsahu a způsobu náhrady škody nebo

¹⁵⁹ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha: Wolters Kluwer. 2017. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. Aspi.cz.

¹⁶⁰ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁶¹ tamtéž

¹⁶² ŠČERBA. Filip. Budoucnost dohody o vině a trestu. Trestní právo (stále) v pohybu. Masarykova univerzita. 2018. s. 461.

nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení, či proto, že byly závažně porušeny práva obviněného při sjednávání dohody.¹⁶³

3.3.2.2. Odmítnutí návrhu na schválení dohody

Ustanovení § 314o odst. 2 TŘ uvádí náležitosti odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Těmito náležitostmi odůvodňují odmítnutí návrhu jsou konkrétní vady nebo skutková zjištění. Stejně ustanovení rovněž připouští stížnost proti usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody o vině a trestu. Pokud však usnesení o odmítnutí návrhu na schválení dohody nabude právní moci, věc se vrací do přípravného řízení, tzn. celý spis se vrátí státnímu zástupci. Přičemž dle § 314s TŘ se ke sjednané dohodě v dalším řízení nepřihlíží, také se nepřihlíží ani k prohlášení viny obviněným. Není však vyloučeno sjednání nové dohody o vině a trestu. Ovšem v zákoně není uvedeno, že by státní zástupce byl vázán právním názorem, z důvodu, kterých soud odmítl schválit návrh dohody, ani není obligatorní náležitostí odmítnutí návrhu uvedení závazných pokynů soudem státnímu zástupci, které by například objasňovaly, jak je nutno přípravné řízení doplnit a které skutečnosti vyjasnit. Avšak je na místě argumentovat, že by se státní zástupce měl držet již pravomocného rozhodnutí, tedy by neměl opakovat již vytknuté vady.¹⁶⁴

3.3.2.3. Zpětvzetí návrhu na schválení dohody

Ustanovení § 314o odst. 5 TŘ uvádí, že návrh na schválení dohody o vině a trestu může vzít státní zástupce zpět až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě. Pro určení toho, o jaký moment v řízení se přesně jedná, je nutné použít analogicky § 182 TŘ. Proto je tedy nejzazším okamžikem, kdy nejpozději může vzít státní zástupce návrh na schválení dohody zpět, moment, kde se soud prvního stupně odebere k závěrečné poradě ve veřejném zasedání podle § 314q TŘ. Naopak analogie s ustanovením § 182 TŘ se neužije v případě podmínky souhlasu obviněného se zpětvzetím návrhu na schválení dohody, jelikož soud dohodu jen schvaluje odsuzujícím rozsudkem, takže proces nemůže vést k zprošťujícímu rozsudku. Taktéž není možné ani částečné zpětvzetí, protože návrh na schválení dohody o vině a trestu musí být stejný jako uzavřená dohoda o vině a trestu, tudíž soud je povinen převzít takovou dohodu o vině a trestu jako celek. Proto v případě částečného zpětvzetí musí být uzavřena nová dohoda o vině a trestu mezi státním zástupcem a obviněným, protože původní dohoda by neodpovídala nově vzniklé situaci. Částečné

¹⁶³ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁶⁴ tamtéž

zpětvzetí připadá v úvahu pouze v případě, kdy by státní zástupce předložil nové situaci odpovídající dohodu o vině a trestu, stejně tak i prohlášení obviněného o spáchání skutku, a také dohodě odpovídající návrh na schválení uzavřené dohody. Toto je však možné učinit pouze v jediném podání, protože pokud by současně se zpětvzetím nebyla předložena i nová dohoda, soud by měl státnímu zástupci stanovit lhůtu s podmínkou, že pokud soudu nebudou potřebné materiály v lhůtě předloženy, tak dohodu nebude moci schválit. Zmíněné nicméně neplatí za předpokladu zpětvzetí návrhu dohody, jež se týká jen jednoho z více obviněných. Protože v takovém případě se postavení dalších obviněných většinou nijak významně nemění, a proto není nutné uzavírání nové dohody o vině a trestu. Jediným případem, kdy by zmíněné nebylo platné, je situace, kdy by byl v dohodě zahrnut výrok o náhradě škody či nemajetkové újmy, ke kterému by se společně a nerozdílně zavázalo více obviněných.¹⁶⁵

Ve chvíli, kdy dojde k zpětvzetí dohody, věc se navrátí do přípravného řízení. Toto nastává v momentu, kdy je podání státního zástupce doručeno soudu. Následně státní zástupce ve věci pokračuje v přípravném řízení, jako kdyby k podání návrhu, jež byl zpět vzat, vůbec nedošlo, z čehož také vyplývá, že není možné, aby soud věc dále projednával na základě tohoto návrhu.¹⁶⁶

V neposlední řadě je třeba podotknout, že i obviněnému je nutno přiznat právo odstoupit od uzavřené dohody, ačkoli to trestní řád výslovně nezmiňuje, opačný názor by totiž popíral právo obviněného na vzdání se práva na projednání před soudem.¹⁶⁷

3.3.2.4. Předběžné projednání návrhu na schválení dohody

Jestliže je dán některý z důvodů vyjmenovaných v ustanovení § 314p odst. 1 písm. a) až c) TŘ, soud nařídí předběžné projednání na schválení dohody podle § 314o odst. 1 písm. c) TŘ. Předběžné projednání návrhu slouží hlavně k odstranění chyb, tzn. jestli věc nepatří do příslušnosti jiného soudu, jestli by nemělo dojít k postoupení orgánu k projednání přestupku, jiného správního deliktu či kárného provinění, jestli by nemělo dojít k zastavení trestního stíhání pro některý z důvodů uvedených v § 172 odst. 1 TŘ či přerušeno dle § 173 odst. 1 TŘ či jestli by nebylo vhodné použít některý z odklonů podle § 307 TŘ nebo § 309 TŘ. Zákon taktéž dovoluje

¹⁶⁵ tamtéž

¹⁶⁶ tamtéž

¹⁶⁷ ŠÁMAL. Pavel. MUSIL. Jan. KUČTA. Josef. FRYŠTÁK. Marek. KALVODOVÁ. Věra. Trestní právo procesní. 4. přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Academia iuris. s. 812.

fakultativní zastavení z důvodů vyčtených v § 172 odst. 2 TŘ. Předběžné projednání obžaloby se zpravidla koná v neveřejném zasedání, tedy vždy, když není nutné provést nějaký důkaz.¹⁶⁸

Rovněž jako u předběžného projednání obžaloby je možno i zde připustit nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody i z jiných důvodů, než které jsou uvedeny v § 314p odst. 1 TŘ. Jedním z takových případů může být závažné procesní pochybení, pro které by dohoda musela být odmítnuta. Otázkou je, zda jedním z explicitně nevyjmenovaných důvodů pro předběžné projednání návrhu na schválení dohody může, být také chybné právní posouzení skutku v návrhu dohody. Jelikož právní kvalifikace skutku je podstatnou náležitostí dohody, od které se nelze odchýlit, soud není způsobilý věcnou správnost a přiměřenost dohody řešit v rámci předběžného projednání návrhu na schválení dohody, ale musí tak učinit ve veřejném zasedání ve smyslu § 314q TŘ.¹⁶⁹

Prvním aspektem, který musí soud při předběžném projednání návrhu na schválení dohody ověřit, je věcná a místní příslušnost soudu, u kterého byl návrh podán. Jestliže soud příslušný není, není možné, aby činil jiná rozhodnutí. Druhým aspektem, je zkoumání skutečnosti, zda existuje důvod pro předložení věci soudu, nebo má být věc postoupena podle § 171 odst. 1 TŘ. Pokud se soud domnívá, že státní zástupce zažalovaný skutek chybně kvalifikoval a že se jedná o přešůpek, jiný správní delikt nebo kárné provinění.¹⁷⁰

Další důvody pro nařízení předběžného projednání návrhu na schválení dohody jsou stejné jako u obžaloby, jedná se o okolnosti, které vedou k zastavení trestního stíhání (§ 172 odst. 1 TŘ, použijí se taktéž důvody fakultativní dle § 172 odst. 2 TŘ) nebo přerušení (§ 173 odst. 1 TŘ), případně podmíněné zastavení (§ 307 TŘ) nebo pro které má být schváleno narovnání (§ 309 TŘ). Zdali má dojít k zastavení či přerušení trestního stíhání hodnotí soud dle stejných kritérií jako státní zástupce.¹⁷¹

Předběžné projednání obžaloby soud rozhodne jedním z taxativně uvedených rozhodnutí uvedených v § 314p odst. 3 a 4 TŘ. Jestliže k takovému rozhodnutí není důvod, tak soud nařídí veřejné zasedání k projednání návrhu na schválení dohody. V případě, že státní zástupce vezme

¹⁶⁸ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

¹⁶⁹ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁷⁰ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

¹⁷¹ tamtéž

návrh na schválení dohody zpět, soud žádné rozhodnutí neučiní a věc se vrací do přípravného řízení.¹⁷²

Dle § 314p odst. 3 písm. a) TŘ soud rozhodne, jestliže se domnívá, že je příslušný jiný soud. Následně soud rozhodne o předložení věci k rozhodnutí o příslušnosti soudu, jež je nejbližší společně nadřízen jemu a soudu, který je podle něj příslušný. Dle § 314p odst. 3 písm. b) TŘ soud rozhoduje o postoupení věci jinému orgánu. Jedná se o obligatorní postup, soud musí věc postoupit, jestliže dospěje k závěru, že skutek není trestným činem, protože nemá pravomoc rozhodovat, jestli skutečně došlo ke spáchání přestupku, jiného správního deliktu či kárného provinění. Dle § 314p odst. 3 písm. c) TŘ soud obligatorně zastaví trestní stíhání, jestliže dojde k závěru, že jsou dány okolnosti dle § 172 odst. 1 TŘ, ovšem spis musí poskytovat dostatečný podklad, aby soud mohl k takovému závěru dospět, pouhé pochybnosti nestačí. Ovšem jestliže by byly pochybnosti natolik závažné a nevyplývalo z nich, že se skutek stal, je trestným činem a spáchal jej obviněný, tak by návrh na schválení dohody musel odmítnout dle § 314p odst. 3 písm. f) TŘ. Soud může také trestní stíhání přerušit, jestliže jsou k tomu důvody uvedené v § 173 odst. 1 TŘ, jež neumožňují dále pokračovat v trestním stíhání. Dále může soud rozhodnout dle ustanovení § 314p odst. 3 písm. e) TŘ, které přímo odkazuje na § 307 a § 309 TŘ. Zákonodárce tak umožňuje při předběžném projednání návrhu jiných odklonů, z čehož vyplývá, že odklony v podobě zmíněných ustanoveních jsou zákonodárcem upřednostňovány před dohodou o vině a trestu, jelikož skrze nich je více realizován restorativní koncept justice než v případě dohody. Soud má možnost také trestní stíhání zastavit dle § 314p odst. 4 TŘ.¹⁷³

3.3.2.5. Veřejné zasedání o návrhu na schválení dohody

Veřejné zasedání je nařízeno soudem, jestliže soud nepřistoupí k jinému rozhodnutí v rámci předběžného projednání návrhu na schválení dohody. Soud musí zajistit přítomnost všech osob, bez kterých se řízení neobejde, musí také vyrozumět všechny osoby, o kterých to zákon stanoví. Obviněného je nutné předvolat, není dostatečné ho jen vyrozumět. Bez přítomnosti obviněného nemůže veřejné zasedání proběhnout. Vyrozumět je nutné obhájce obviněného a státního zástupce. Samotný průběh veřejného zasedání je obdobný jako u hlavního líčení (§ 205 odst. 1 TŘ), ovšem neprovádí se zde dokazování, zákon jen ponechal možnost výsledku obviněného v případě, že to je potřebné, či možnost opatření potřebných vysvětlení od různých

¹⁷² ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁷³ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

osob, které zde ovšem nejsou považovány za svědky (např.: výsledky mediace od probačního úředníka apod.). Poté, co je veřejné zasedání zahájeno, soud vyzve státního zástupce, aby přednesl návrh na schválení dohody o vině a trestu. Následuje vyjádření obviněného, jedná se o monologickou část vyjádření, před kterou musí být obviněný poučen. V této části se obviněný zaměřuje na vyličení a objasnění skutečností, jež jsou obsaženy v obvinění, především se soustředí na motivaci činu nebo na příčiny spáchání trestného činu. V tzv. dialogické části si soud nejprve musí ověřit, jestli obviněný sjednané dohodě o vině a trestu rozumí. Nutné je také ověřování způsobu sjednání dohody, zda prohlášení o tom, že spáchal skutek, pro který je stíhán, učinil obviněný dobrovolně a bez nátlaku. Soud se především musí zaměřit na to, jestli není trest nabízený v dohodě o tolik nižší než trest, který by hrozil v řádném řízení, jelikož tím by mohl být vyvinut nepřiměřený nátlak na obviněného k uznání viny. Následně se také soud táže, zda je obviněný srozuměn se všemi důsledky sjednání dohody o vině a trestu (např.: že se vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení, že se vzdává práva podat odvolání atd.). Uvedeným soud zjišťuje, jestli souhlas obviněného byl opravdu informovaný. Dále se vyjadřuje poškozený, jeho vyjádření by se mělo týkat hlavně následků činu obviněného na jeho život v podobě materiální a imateriální újmy. V závěru veřejného zasedání je soudem uděleno slovo ke konečným návrhům ve smyslu § 235 odst. 3 TŘ. Na konci veřejného zasedání je buď schválení, či neschválení sjednané dohody.¹⁷⁴ Svým způsobem tím soud provádí jakousi kasaci, jež se jinde v trestním řízení či v mimořádných opravných prostředcích neobjevuje.¹⁷⁵

3.3.2.6. Rozhodnutí o schválení či neschválení dohody

Jak bylo již uvedeno soud může dohodu na závěr veřejného zasedání schválit, nebo neschválit, ovšem případně může postupovat i dalšími alternativními způsoby. Dále může také tvrdit, že má výhrady ke znění dohody, a v předloženém znění není ochotný ji schválit, avšak umožní její schválení v upraveném znění. Následně státnímu zástupci sdělí své připomínky a poskytne možnost navrhnout nové znění dohody. Soud může taktéž učinit rozhodnutí dle § 314r odst. 5 TŘ, v případě, že jsou pro takový postup splněny podmínky (tzn. může rozhodnout o

¹⁷⁴ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁷⁵ AULICKÝ. Petr. Dohoda o vině a trestu. Státní zastupitelství. Wolters Kluwer. 2012. č. 3. s. 32.

postoupení věci, zastavení trestního stíhání, přerušování trestního stíhání, podmíněném zastavení trestního stíhání nebo o schválení narovnání).¹⁷⁶

Soud dohodu neschválí a vrátí do přípravného řízení, či vznesení výhrady a stanoví lhůtu k předložení nového znění dohody, jestliže ji shledá nesprávnou, nepřiměřenou, či závažně porušující práva obviněného.¹⁷⁷ Ovšem možnost nevrácení věci do přípravného řízení, vznesení výhrad a odročení veřejného zasedání svým způsobem popírá podstatu dohody o vině a trestu mezi obviněným a státním zástupcem jakožto dvou stran dohody, a navíc odporuje premise, že soud nemá aktivně zasahovat do sjednané dohody, protože by tím vybočil z role nestranného posuzovatele do role obdobné stranám.¹⁷⁸

Nesprávnost a nepřiměřenost se zkoumá z hlediska souladu se skutkovým stavem a z hlediska druhu a výše navrženého trestu, tedy z hlediska jeho zákonnosti. K nesouladu se skutkovým stavem dojde většinou tehdy, jestliže nebyly naplněny podmínky pro sjednání dohody o vině a trestu, což znamená, že vyšetřování v náležitě míře neprokázalo, že daný skutek je považovaný za trestný čin a že byl spáchán obviněným., nebo se dá pochybovat, zda je prohlášení obviněného o spáchání skutku založené na pravdě, anebo došlo k chybnému právnímu posouzení skutku či nedošlo k posouzení skutku podle v úvahu přicházejících ustanovení trestního zákoníku. Takový nesoulad by ovšem měl být zásadního rázu. Z hlediska druhu a výše navrženého se považuje dohoda za nesprávnou či nepřiměřenou v případě, že je sjednán nezákonný trest (např.: nepřijatelný druh trestu, nepřiměřená výměra trestu).¹⁷⁹

Dohoda závažně porušuje práva obviněného, jestliže obviněný neměl obhájce v případě nutné obhajoby, na obviněného byl činěn nepřijatelný tlak, v úvahu připadá i porušení takových práv jako např. znemožnění obviněnému nahlédnout do spisu atd.¹⁸⁰

¹⁷⁶ DRAŠTÍK. Antonín. Trestní řád: komentář. Praha. Wolters Kluwer. 2017. Kodex. Aspi.cz.

¹⁷⁷ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁷⁸ KURSOVÁ. Jana. Dohoda o vině a trestu v českém trestním právu a její problematické momenty. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/KursovaJana.pdf.

¹⁷⁹ ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přepracované vydání. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

¹⁸⁰ tamtéž

K schválení dohody o vině a trestu dojde, jestliže s ní soud souhlasí a neshledal procesní pochybení vážného rázu, přičemž ke schválení dojde odsuzujícím rozsudkem, který má všechny náležitosti zcela shodné s odsuzujícím rozsudkem, jež soud vydává v hlavním líčení.¹⁸¹

V případě, že nedošlo ke schválení dohody o vině a trestu během veřejného zasedání ze zákonných důvodů stanovených v § 314r odst. 2 TR, věc soud usnesením vrátí do připraného řízení, nebo oznámí své výhrady státnímu zástupci a obviněnému, aby mohli předložit novou dohodu o vině a trestu. Novou dohodu mohou státní zástupce a obviněný buďto předložit ihned, pokud to je možné, nebo soud za tímto účelem odročí veřejné zasedání.¹⁸²

¹⁸¹ tamtéž

¹⁸² KUČERA. Jakub. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2021. č. 2. s. 73.

4. Projevy „plea bargaining“ na federální úrovni v USA v slovenské a české úpravě dohadvovacího řízení

4.1. Projevy angloamerického právního systému v slovenském a českém trestním procesu

V posledních desetiletích můžeme v kontinentálních trestních systémech pozorovat trend, kterým jsou reformy mající za cíl zefektivnění a zrychlení trestního řízení. Těmto reformám se souhrnně říká „racionalizace trestní justice“. Děje se tak přebíráním procesních institutů typických původně pro angloamerický trestní proces, které vyplývají z principu oportunitity a ideje restorativní justice, jež mají vliv na zjednodušování forem vypořádávání se s trestními věcmi v předsoudní fázi řízení, typicky se jedná o tzv. odklony v trestním řízení. Ovšem tyto instituty jsou v kontinentálním trestním řízení limitovány zásadami trestního řízení, které jsou mnohdy etablovány již na ústavní rovině a upřesněny v trestním řádu, takže je nejde popřít implementací nových institutů do trestního řízení. Z toho vyplývá, že těmto institutům nemůžeme přisuzovat stejné ambice jako v angloamerickém systému, jelikož v důsledku působení oněch základních zásad nemohou být tak široce využity.¹⁸³

Důsledkem „racionalizace trestní justice“ je, že dnes v Evropě snad nenajdeme trestní řízení, které by disponovalo instituty čistě inkviziční povahy. Je ovšem záhodno zmínit, že i země, jejichž trestní proces je založen na tradici angloamerického trestního procesu adverzární povahy, se taktéž inspirovaly instituty charakteristickými pro země s tradicí inkvizičního trestního řízení. Zmíněné systémy se tedy ovlivňují vzájemně. Z toho vyplývá, že přestává být aktuální otázka, jestli je trestní proces v určité zemi adverzární či inkviziční povahy, ale jestli je proces jako takový spravedlivý.¹⁸⁴

Velmi zřetelně můžeme výše zmíněné pozorovat na institutech, které byly v relativně nedávné době do českého a slovenského trestního řízení zavedeny – např.: dohoda o vině a trestu či spolupracující obviněný.¹⁸⁵

¹⁸³ MULÁK. Jiří. Prvky angloamerického modelu trestního řízení a jejich projevy v kontinentálním modelu trestního řízení. Paneurópské právnické listy. [dostupné ke dni 10. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.paneuropskepravnickelisty.sk/index.php/mulak-j/>.

¹⁸⁴ KRISTKOVÁ. Alena. Adverzární, inkviziční a smíšený trestní proces – koncepce a širší souvislosti. Časopis pro právní vědu a praxi. Masarykova univerzita 2013. č. 3. s. 370–371.

¹⁸⁵ SKUPIN. Jiří. Zdeněk. LUKÁŠOVÁ. Marcela. Prvky angloamerického trestního řízení v současné praxi státních zastupitelství. Meze a možnosti inspirace trestního řízení angloamerickými prvky. Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity. 2017. č. 591. s. 197.

4.2. Projevy „plea bargaining“ na federální úrovni v USA v slovenské a české zákonné úpravě dohody o vině a trestu

Slovenské i česká dohoda o vině a trestu se svým americkým protějškem samozřejmě do značné míry inspirovala, nicméně již z podstaty toho, že český i slovenský institut funguje v rámci odlišné právní kultury, tak už při prvním pohledu na jeho zákonnou úpravu můžeme spatřit značný rozdíl. Slovenská, ale hlavně česká dohoda o vině a trestu má oproti americkému dohadovacímu procesu zákonnou úpravu podstatně detailnější. Zatímco americký předpis FRCP funguje jen jako základní vodítko pro všechny zúčastněné, český a slovenský zákonodárce přistoupil k velmi podrobnému výkladu každého kroku od začátku dohadovacího řízení až po jeho samotný konec. Přestože se česká a slovenská úprava dohadovacího řízení liší, způsob, jakým se do jejich úprav promítlo americké dohadovací řízení je takřka shodný.

Pravděpodobně nejzásadnější inspirací je rozdělení dohadovacího řízení do dvou částí – uzavírání dohody mezi stáním zástupcem, resp. prokurátorem a schvalování dohody před soudem. V obou částech můžeme pozorovat podobnost mezi oběma úpravami. I v české a slovenské dohodě je předsoudní fáze jakési bilaterální jednání a fáze před soudem je proces kontroly a schválení objektivním soudním orgánem.

Slovenská a česká úprava popisuje přesně krok po kroku již samotné zahájení celého procesu včetně všech předpokladů k zahájení jednání. Nicméně můžeme najít i jistou podobnost. Jednou z nich je okruh trestných činů, u kterých je možné dohodu uzavřít. Za jeden z projevů amerického federálního „plea bargaining“ můžeme považovat okruh trestných činů, na který se česká a slovenská dohoda o vině a trestu vztahuje. Dohody v obou státech lze uzavřít u všech trestných činů, což je dle mého názoru jeden z důležitých aspektů, kterým se česká a slovenská dohoda tou americkou inspirovala, a také se jedná o důležitý aspekt na cestě k tomu, aby byl institut v obou státech využívána tak masově jako v USA a tím přispěl k výraznějšímu zrychlení českého a slovenského trestního řízení.

Aspekt, který dle mého názoru převzala jen slovenská úprava dohody je uznání viny či učinění doznání obviněným (v angloamerickém právním systému „guilty plea“), které je stanovené v § 232 odst. 1 TPor. Česká právní úprava hovoří jen o prohlášení obviněného o spáchání skutku, pro který je stíhán (např. §175a odst. 6 písm. e) TŘ), aniž by bylo ze strany obviněného vyžadováno uznání viny či učinění doznání, jak je tomu v úpravě slovenské.¹⁸⁶ Je nutné

¹⁸⁶ ZAORALOVÁ, Petra. Institut dohody o vině a trestu a jeho rozpor se základními zásadami trestního řízení. Základní zásady trestního řízení – vůdčí ideje českého trestního procesu. Praha. Leges. 2016. s. 184.

podotknout, že český trestní řád v ustanovení § 175a odst. 7 ještě pracuje s pojmem „prohlášení viny“, ovšem tento výraz lze spíše považovat za formulační nedokonalost.¹⁸⁷ Samozřejmě český trestní řád zná také institut prohlášení viny zavedený zákonem č. 333/2020 Sb., ovšem v tomto případě se jedná o institut odlišný od institutu dohody o vině a trestu.

Dalším z projevů, jež můžeme pozorovat je povinnost soudce poučit obviněného o důsledcích sjednání dohody o vině a trestu. Konkrétně český i slovenský soudce musí poučit obviněného mimo jiné o tom, že se obviněný přistoupením na dohodu vzdává práva na projednání věci v hlavním líčení, což je svým způsobem shodné s povinností amerického soudce upozornit obžalovaného na to, že se souhlasem s dohodou vzdává práva na řízení před porotou.

Zároveň se taktéž musí soudce SCOTUS ujistit, že existuje skutkový podklad pro dohodu. V podstatě tu samou povinnost stanovil i český a slovenský zákonodárce, jelikož státní zástupce v České republice si musí být jistý, že vyšetřování prokázalo bez vážných pochybností, že se skutek stal, že je tento skutek trestným činem a že jej spáchal obviněný. V případě české a slovenské dohody o vině a trestu je tak částečně prolomena či modifikována zásada materiální pravdy. Nejedná se o její úplné prolomení, jelikož obsah uzavírané a schvalované dohody musí být v souladu s objektivními skutečnostmi, tzn. musí být důsledně přezkoumáno doznání obviněného.¹⁸⁸

Další ze skupiny prvků, které je možné považovat za prvky inspirované americkým federálním dohadovacím řízením, je prvek týkající se aktivní účasti poškozeného na dohadovacím řízení. Účast poškozeného na federálním dohadovacím řízení není zakotvena přímo v FRCP, ale můžeme jej dovodit z „The Victim and Witness Protection Act of 1982“, který zavádí právo oběti trestného činu vyjádřit svůj názor na obsah potenciální dohody.¹⁸⁹ „The Victim and Witness Protection Act of 1982“ zakotvuje právo každé oběti vypracovat v případě konání dohadovacího řízení tzv. „impact statement“ („impact testimony“). „Impact statement“ je možné definovat jako určité vyjádření, ve kterém poškození koncipují své myšlenky a postoje související s probíhajícím dohadovacím řízením. Oběť tak poukáže na fyzické i finanční následky, které vyvolalo spáchání trestného činu ve vztahu k její osobě, rovněž i na následky emočního charakteru. Dále se také

¹⁸⁷ GONDEKOVÁ. Šárka. Prohlášení viny jako kvalifikované doznání nekvalifikovaného. *Bulletin advokacie*. Wolters Kluwer. Praha. 2021. č. 5. s. 40.

¹⁸⁸ ŠČERBA. Filip. Zásada rychlosti řízení versus zásada materiální pravdy. *Základní zásady trestního řízení – vůdčí ideje českého trestního procesu*. Praha. Leges. 2016. s. 99.

¹⁸⁹ WELLING. N. Sarah. *Victim Participation in Plea Bargains*. 65 Wash. U. L. Q. Washington University. 1987. č. 301. s. 341.

poškozená osoba věnuje popisu toho, jak trestný čin ovlivnil její život a život osob jí blízkých. Vyjádření poškozeného může být jak ve formě písemné, tak ve formě ústní, přičemž k přednesu ústního vyjádření dochází přímo při soudním jednání, na kterém se rozhoduje o schválení dohody o vině a trestu.¹⁹⁰ Vliv „impact statement“ na českou dohodu o vině a trestu můžeme pozorovat v ustanovení § 175a odst. 5 druhá věta TŘ, které opravňuje poškozeného vyjádřit se k rozsahu a způsobu náhrady škody během dohadovacího řízení.

V neposlední řadě můžeme najít inspiraci české a slovenské dohody tou americkou v případě přezkumu návrhu na schválení dohody soudem. Všechny tři předpisy, tedy TŘ, TPor i FRCP, soudu ukládají povinnost přezkoumat jak proces uzavírání dohody, tak její obsah. Ovšem americký soud má větší prostor pro své vlastní uvážení.

Odraz americké úpravy můžeme najít i v právu na podání odvolání, jež má k dispozici osoba obviněného. Ke konkrétní shodě s úpravou USA dochází v důvodech, pro které může obviněný svoje odvolání uplatnit. Jedná se o nesoulad rozsudku s dohodou, jejíž schválení státní zástupce, resp. prokurátor soudu navrhnul.

Rovněž role soudce není nepodobná jako v americké úpravě. České a slovenská úprava převzala roli soudce jakožto procesního garanta, jelikož je potlačena zásada volného hodnocení důkazů, zásada bezprostřednosti, ústnosti a veřejnosti, vzhledem k tomu, že před soudem probíhá pouze schvalování dohody a dokazování před soudem je významně redukováno. Těžiště dohadovacího řízení je totiž v přípravném řízení, kde se zmíněné zásady neuplatňují. Směr dokazování tedy určují spíše strany, tzv. party driven model, v přípravném řízení, takže ve fázi dohadovacího řízení, která se odehrává před soudem, je také oslabena zásada zjišťování skutkového stavu (zásada materiální pravdy) a zásada vyhledávací, čímž se typické kontinentální soudní řízení, kdy soud určuje průběh hlavního řízení, tzv. judge led model, posouvá ke zmíněnému „party driven model“. Tímto se tak naplňuje jeden z hlavních smyslů a poslání institutu dohody o vině a trestu – zrychlení trestního řízení.¹⁹¹

¹⁹⁰ SZABOVÁ. Eva. Dohoda o vine a treste a „angloamerické možnosti“ zefektívnenia jej právnej úpravy. Meze a možnosti inspirace trestního řízení angloamerickými prvky. Masarykova univerzita. 2017. s. 226.

¹⁹¹ MULÁK. Jiří. Prvky angloamerického modelu trestního řízení a jejich projevy v kontinentálním modelu trestního řízení. Paneurópské právnické listy. [dostupné ke dni 10. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.paneuropskepravnickelisty.sk/index.php/mulak-j/>.

Závěr

V této práci jsem stručně shrnul historii dohadovacího řízení v zemích jeho vzniku, tedy v USA, Anglii a Walesu včetně trendu posledních desetiletí, kterým je pronikání dohadovacího řízení do zemí s evropskou kontinentální právní tradicí. Dále jsem definoval pojem „plea bargaining“, tedy dohadovací řízení v zemích s angloamerickým právním systémem, českou dohodu o vině a trestu a slovenskou „dohodu o vine a treste“. Následně jsem detailně rozebral průběh dohadovacího řízení před Nejvyšším soudem Spojených států amerických, angl. „The Supreme Court of the United States“, z toho zkratka SCOTUS, průběh českého dohadovacího řízení a slovenského dohadovacího řízení. Na uvedené rozbory navázala nejdůležitější kapitola práce, ve které jsem popsal, jakými prvky se projevila právní úprava amerického federálního dohadovacího řízení, tedy řízení před SCOTUS, do právní úpravy českého a slovenského dohadovacího řízení, jakožto dvou vybraných evropských zemí.

Z první kapitoly je patrné, že dohadovací řízení v USA, Anglii a Walesu má dlouhodobou historickou tradici a myšlenka zrychlení trestního řízení se v uvedených zemích zrodila mnohem dříve než na evropském kontinentu. Právě díky této historické tradici v těchto zemích mělo dohadovací řízení dostatek času, aby se postupnými modifikacemi vyvinulo v plnohodnotnou a efektivní alternativu k běžnému trestnímu řízení. Ze závěrečné podkapitoly lze vyvodit, že státy evropského kontinentu, potýkající se s problémem pomalého a drahého trestního řízení, se touto angloamerickou tradicí snaží inspirovat a vycházet, takže se masově snaží různými cestami implementovat „plea bargaining“ do svých právních řádů, přičemž tak vznikají rozličné variace a typy dohadovacího řízení.

Druhá kapitola definující základní pojmy této práce svým způsobem posloužila jako výchozí bod pro detailní rozbor jednotlivých dohadovacích řízení v kapitole následující. Kapitola představila stěžejní pojmy tak, že byl kladen důraz na charakteristické rysy a zvláštnosti toho daného řízení a čtenář si tak mohl udělat základní obraz toho, jak dané dohadovací řízení probíhá a jaká je jeho podstata. Podkapitola týkající se „plea bargaining“ nadto klasifikovala různé druhy tohoto institutu, přičemž čtenář si rozdíl mezi jednotlivými druhy mohl představit na jednoduchých příkladech.

Třetí kapitola přinesla detailní vhled do průběhu jednotlivých dohadovacích řízení. V první podkapitole jsem zjistil, že obviněný v USA nemá v rámci dohadovacího řízení možnost jen přiznat vinu, ale může také vyjádřit vinu jako „nolo contendere“, což je možnost, kterou na území Slovenska ani České republiky pozorovat nemůžeme. Druhá a třetí podkapitola mi prostřednictvím popisu zákonné úpravy zprostředkovala zjištění, že česká zákonná úprava dohadovacího řízení reguluje i ty nejmenší podrobnosti, tudíž celé řízení je velice formální a velice se snaží přiblížit

právní úpravu institutu dohody o vině a trestu úpravám typickým pro evropskou kontinentální právní tradici. Uvedené ovšem nemůžeme plně spojit se slovenskou zákonnou úpravou dohadovacího řízení, jelikož slovenská úprava se, alespoň dle mého názoru, více inspirovala svým americkým protějškem. Tvrzení odvozuji hlavně z menší podrobnosti zákonné úpravy slovenského dohadovacího řízení, což dle mého názoru umožňuje ukončit řízení v kratší době oproti českému dohadovacímu řízení. České úpravě je ovšem oproti slovenské nutno přiřknout větší důraz na práva poškozeného, v čemž pozoruji výhodu české dohody o vině a trestu. V uvedeném lze spatřovat pozitivní krok směrem k moderní restorativní justici.

Z poslední uvedené kapitoly vyplývá, že v případě slovenského ani českého dohadovacího řízení nemůžeme hovořit o přímé recepci dohadovacího řízení před SCOTUS. Ovšem můžeme pozorovat určité prvky amerického dohadovacího řízení, které se v českém i slovenském protějšku vyskytují. Jedná se o rozdělení řízení do dvou hlavních fází a také o skutečnost, že se dá dohoda uzavřít ohledně všech trestných činů. Navíc u slovenské dohody můžeme pozorovat stejně jako u federální americké uznání viny, přičemž absence uznání viny v české právní úpravě dohadovacího řízení se mi zdá do jisté míry podstatnou mezerou, kterou by bylo záhodno zacelit. Co se týče role soudce v obou vybraných evropských zemích, stejně jako v USA, soudce slouží jako procesní garant řízení, jelikož má poučovací povinnost, a zároveň ověřuje, zda existuje skutkový základ pro dohodu. Důležitými prvky vyskytujícími se ve všech třech popsanych řízeních je zohlednění zájmů oběti či poškozeného, dále také přezkum uzavřené dohody a možnost následného odvolání. Celkově vzato je možné konstatovat, že těžiště trestního řízení v této podobě se posouvá směrem ke stranám sporu.

Ačkoli komparace české a slovenské zákonné úpravy dohody o vině a trestu není tématem této práce, tak je zajímavé pozorovat některé zásadní rozdíly v obou úpravách. Pravděpodobně nejmarkantnějším rozdílem je, že slovenská úprava na rozdíl od české umožňuje uzavřít dohodu o vině a trestu i u mladistvého (se souhlasem zákonného zástupce). Uvedené lze považovat za poměrně odvážný krok, který má jistě přispět ještě k hojnějšímu užívání dohadovacího řízení. Ovšem můžeme i pochybovat o vhodnosti takového kroku. I když je dohadovací řízení na Slovensku u mladistvého podmíněno souhlasem zákonného zástupce, tak mladistvý je během dohadovacího řízení vystaven náročnému vyjednávání s prokurátorem, během kterého musí podstoupit náročná rozhodnutí, mající zásadní vliv na další průběh řízení potažmo i celý život mladistvého. Lze pochybovat o tom, zda je vhodné mladistvé této situaci vystavit. Navíc se tímto téměř zcela vytrácí výchovný vliv, který má na mladistvého hlavní líčení, jež tím pádem neprobíhá. Proto musím konstatovat, že v tomto případě se přikláním k úpravě české, která řízení o dohodě o vině a trestu v případě mladistvého nepřípouští.

Po podrobném studiu tematiky angloamerického institutu dohody o vině a trestu a způsobu, jakým se projevuje do právních úprav zemí s evropskou kontinentální právní tradicí, jsem toho názoru, že se jedná o velmi praktický institut, jehož efektivita a ekonomická šetrnost jsou nespornými klady. Přikláním se tedy k názoru, že inspirace angloamerickými právními instituty při reformách evropského kontinentálního trestního procesu je krok správným směrem. Dle mého názoru je jednoznačná společenská poptávka po zrychlení nejen trestního řízení, a nejen institut dohody o vině a trestu tuto poptávku může uspokojit. Ano, je sice pravda, že jeho zavedením do právních rádu evropských zemí dojde k prolomení řady důležitých zásad, na kterých evropský kontinentální trestní proces stojí, především tedy zásady materiální pravdy, nicméně zastávám názor, že narušení této zásady není natolik markantní, aby se na úkor jejího bezpodmínečného dodržování odstoupilo od implementací tak efektivních nástrojů k zrychlení trestního řízení, jako je především institut dohody o vině a trestu. Avšak zároveň připouštím, jestliže dojde k hojnějšímu užívání dohody o vině a trestu, nevyhneme se některým excesům v podobě ne zcela šťastně uzavřených dohod, které podpoří názor odpůrců dohodovacího řízení, že tento institut do evropské kontinentálního trestního řízení nepatří. Zároveň bych rád podotkl, že podle mě je žádoucí edukace soudců a státních zástupců ohledně tohoto institutu, čímž by zajisté došlo k žádoucímu růstu užívání dohody o vině a trestu, a následně k časovým a finančním úsporám, což by přispělo ke zlepšení obrazu a věrohodnosti české i slovenské justice v očích veřejnosti. V neposlední řadě je taktéž vhodné v rámci možností informovat širokou veřejnost o existenci a základních principech dohody o vině a trestu jakožto časově a finančně úsporné alternativy ke klasickému trestnímu řízení.

Seznam použitých zkratk

TŘ (trestní řád)	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
TZ (trestní zákoník)	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
ZSVM	Zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
TPor (trestný poriadok)	Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok
Trestný zákon	Zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon
SCOTUS	The Supreme Court of the United States
FRCP	The Federal Rules of Criminal Procedure

Slovníček cizojazyčných pojmů

Charge bargaining	jeden z druhů „plea bargaining“ (viz podkapitola 2.1 „Plea bargaining“)
Fact bargaining	jeden z druhů „plea bargaining“ (viz podkapitola 2.1 „Plea bargaining“)
Guilty plea, pleading guilty	uznání viny
(Guilty) plea agreement	angloamerická obdoba české dohody o vině a trestu
Impact statement, impact testimony	angloamerická obdoba vyjádření poškozeného
Plea bargaining	angloamerická obdoba českého dohadovacího řízení
Sentence bargaining	jeden z druhů „plea bargaining“ (viz podkapitola 2.1 „Plea bargaining“)
The Supreme Court of the United States	Nejvyšší soud Spojených států amerických
The Federal Rules of Criminal Procedure	Trestní řád Spojených států amerických
Dohoda o vine a treste	slovenská obdoba české dohody o vině a trestu
Trestný poriadok	zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok
Trestný zákon	zákon č. 300/2005 Z. z., trestný zákon
Absprachen	německá obdoba české dohody o vině a trestu
Composition	francouzská obdoba české dohody o vině a trestu
Patteggiamento	italská obdoba české dohody o vině a trestu

Seznam použitých zdrojů

Monografie, komentáře a učebnice

- CABELL. Liz. ASHWORTH. Andrew. REDMAYNE. Mike. The Criminal Process (5th edn). Oxford University Press. 2019. s. 450. ISBN-13: 9780198818403.
- ČENTÉŠ. Jozef. Trestný poriadok: veľký komentár. 3. aktualizované vydanie. Bratislava. EuroKódex, 2017. s. 956. ISBN 978-80-8155-070-6.
- ČENTÉŠ. Jozef. Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť. 2. vydanie. Šamorín. Heoréka. 2012. s. 864. ISBN 9788089122769.
- FENYK. Jaroslav. CÍSAŘOVÁ. Dagmar. GRIVNA. Tomáš. Trestní právo procesní. 7.. aktualizované vydání. Praha. Wolters Kluwer, 2019. s. 952. ISBN 978-80-7598-306-0.
- HERRING. Jonathan. Legal Ethics (2nd edn). Oxford University Press. 2017. s. 470. ISBN-13: 9780198788928.
- IVOR. Jaroslav. POLÁK. Peter. ZÁHORA. Jozef. Trestné právo procesné II. Wolters Kluwer. 2017. s. 492. ISBN 978-80-8168-618-4.
- JELÍNEK. Jiří. Trestní právo procesní. 5. aktualizované a doplněné vydání. Praha. Leges, 2018. Student. s. 864. ISBN 978-80-7502-278-3.
- ŠČERBA. Filip. Dohoda o vině a trestu a další prostředky racionalizace trestní justice. Praha. Leges, 2012. Praktik. s. 128. ISBN 978-80-87576-30-4.
- ŠIMOVČEK. Ivan. Trestné právo procesné. 3. prepracované a doplnené vydanie. Plzeň. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. 2019. Slovenské učebnice. s. 418. ISBN 978-80-7380-768-9.
- TIBITANZLOVÁ. Alena. Odklony v trestním řízení. Praha. Leges. 2018. s. 356. ISBN 978-80-7502-319-3.
- ZŮBEK. J. Odklony v trestním řízení. Praha. Wolters Kluwer ČR. 2019. s. 336. ISBN 978-80-7598-245-2.

Odborné články

- AULICKÝ. Petr. Dohoda o vině a trestu. Státní zastupitelství. Wolters Kluwer. 2012. č. 3. s. 32. ISSN 1214-3758.
- BARTOŠOVÁ. Lýdia. Rozsah dokazovania pri využití odklonov v prípravnom konaní. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2007. č. 5. s. 124. ISSN 1213-5313.

- BASÍK. Michal. Několik poznámek k dohodě o vině a trestu. Státní zastupitelství. Wolters Kluwer. 2012. č. 4. s. 55. ISSN. 1214-3758.
- BRAND. Elaine. Revised Federal Rule 11: Tighter Guidelines for pleas in Criminal Cases. Fordham Law Review. Fordham Law School. 1976. r. 44. č. 5. s. 1010-1028. ISSN 0015-704X.
- ČENTĚŠ. Jozef. MAGVAŠIOVÁ. Anna. K aplikácii inštitútu konania o dohode o vine a treste. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2008. č. 7(1). s. 15-18. ISSN 1213-5313.
- DARBYSHIRE. Penny. Transparency in Getting the Accused to Plead Guilty Early. The Cambridge Law Journal. Cambridge University Press. 2006. r. 65. č. 1. s. 48–51. ISSN 1469-2139.
- FEELEY M. Malcolm. Plea bargaining and the Structure of the Criminal Process. The Justice System Journal. 1982. Volume 7. Number 3. s. 338–354. ISSN 2327-7556.
- GILLERÓN. Gwladys. Comparing Plea Bargaining and Abbreviated Trial Procedures. The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press. 2019. s. 703 – 728. ISBN 9780190659875.
- GONDEKOVÁ. Šárka. Prohlášení viny jako kvalifikované doznání nekvalifikovaného. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2021. č. 5. s. 40-43. ISSN 1210-6348.
- JALČ. Adrián. K niektorým aspektom dohodovacieho konania v trestnom konaní. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2011. č. 4. s. 106. ISSN 1213-5313.
- JELÍNEK. Jiří. Dohodovací řízení v trestním procesu a otázky souvisící. Bulletin advokacie. Wolters Kluwer. 2012. č. 10. s. 19. ISSN 1210-6348.
- KARABEC. Zdeněk. Koncept restorativní justice. Restorativní justice – Sborník příspěvků a dokumentů. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 2003. s. 5-20. ISBN 80-7338-021-8
- KRISTKOVÁ. Alena. Adverzární, inkviziční a smíšený trestní proces – koncepce a širší souvislosti. Časopis pro právní vědu a praxi. Masarykova univerzita. 2013. č. 3. s. 370–379. ISSN 1210-9126.
- KUČERA. Jakub. Novelizace dohody o vině a trestu a její možné dopady. Trestněprávní revue. C. H. Beck. 2021. č. 2. s. 72.-73. ISSN 1213-5313.
- LANGER. Máximo. From legal Transplants to Legal Translations: The Globalization of Plea Bargaining and the Americanization Thesis in Criminal Procedure. Harvard International Law Journal. Edward Elgar Publishing. 2004. Volume 45. Number 1. s. 814-877. ISBN 9781785363665

- LANGER. Máximo. Plea Bargaining, Conviction Without Trial, and the Global Administration of Criminal Convictions. *The Annual Review of Criminology. Annual Reviews*. 2021 č. 4. s. 377–411. ISSN 25724568.
- LENGYELOVA. J. Dohoda o vine a treste – minulosť, prítomnosť a budúcnosť jej právnej úpravy v Slovenskej republike. *Trestní právo. Wolters Kluwer*. 2012. č. 12. s. 19-26. ISSN 1211-2860.
- PROCHÁZKOVÁ. Eva. Dohoda o vině a trestu. *Soudce. Wolters Kluwer*. 2013. č. 4. s.8. ISSN. 1211-5347.
- MUSIL. Jan. Dohoda o vině a trestu jako forma konsenzuálního trestního řízení. *Kriminalistika. MVČR*. 2008. č. 1. s. 3–26. ISSN 1210-9150.
- MCCOY. Candace. Prosecution. *The Oxford Handbook of Criminal Process. Oxford University Press*. 2011. s. 663–695. ISBN 9780190659875.
- ROSS. J. E. The Entrenched Position of Plea Bargainig in United States Legal Practice. *The American Journal of Comparative Law. Oxford University Press*. 2006. Volume 54. s. 717–732. ISSN 0002-919X.
- ŘEHÁČEK. Jan. K otázce povinné účasti obhájce při sjednávání dohody o vině a trestu. *Státní zastupitelství. Wolters Kluwer*. 2012. č. 6. s. 40. ISSN. 1214-3758.
- SKUPIN. Jiří. Zdeněk. LUKÁŠOVÁ. Marcela. Prvky angloamerického trestního řízení v současné praxi státních zastupitelství. Meze a možnosti inspirace trestního řízení angloamerickými prvky. *Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity*. 2017. č. 591. s. 197-218. ISBN 978-80-210-8561-9.
- SZABOVÁ. Eva. Dohoda o vine a treste a „angloamerické možnosti“ zefektívnenia jej právnej úpravy. Meze a možnosti inspirace trestního řízení angloamerickými prvky. *Masarykova univerzita*. 2017. s. 219–233. ISBN 978-80-210-8561-9.
- ŠÁMAL. Pavel. MUSIL. Jan. KUČHTA. Josef. FRYŠTÁK. Marek. KALVODOVÁ. Věra. *Trestní právo procesní. 4. přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck*. 2013. Academia iuris. ISBN 978-80-7400-496-4.
- ŠÁMAL. Pavel. ŘÍHA. Jiří. STRYA. Jan. Odklony v justiční praxi - 1. část. *Trestněprávní revue. C. H. Beck*. 2019. č. 9. s. 177-186. ISSN 1213-5313.
- ŠČERBA Filip. Budoucnost dohody o vině a trestu. *Trestní právo (stále) v pohybu. Masarykova univerzita*. 2018. s. 451–464. ISBN 978-80-210-8921-1.

- ŠČERBA. Filip. The Concept of Plea Bargaining Under the Czech Criminal Law and the Criminal Law of Other Countries Within the Region of Central Europe. *International and Comparative Law Review*. Volume 13. Issue 1. 2013. s. 7–8. ISSN 1213-8770.
- ŠČERBA. Filip. Změny trestního zákoníku provedené novelou č. 333/2020 Sb. a jejich důsledky. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2020. č. 4. s. 187-194. ISSN 1213-5313.
- VANTUCH. Pavel. K dohodě o vině a trestu mezi obžalovaným a státním zástupcem po přednesení obžaloby. *Bulletin advokacie*. Wolters Kluwer. 2021. č. 4. s. 24–29. ISSN 1210-6348.
- VANTUCH. Pavel. K možnostem sjednání dohody o vině a trestu. *Trestní právo*. Wolters Kluwer. 2012. č. 12. s. 4. ISSN 1211-2860.
- VANTUCH. Pavel. K možnosti sjednat dohodu o vině a trestu po podání obžaloby. *Trestní právo*. Wolters Kluwer. 2013. č. 9. s. 10. ISSN 1211-2860.
- VRÁBLOVÁ. Miroslava. Niekoľko poznámok k historicky najmladšiemu odklonu v slovenskom trestnom konaní – dohode o vine a treste. *Trestněprávní revue*. C. H. Beck. 2007. č. 6(7). s. 192-196. ISSN 1213-5313.
- VOGEL. Mary. Plea Bargaining under the Common Law. *The Oxford Handbook of Criminal Process*. Oxford University Press. 2019. s. 729–760. ISBN 9780190659875.
- WELLING. N. Sarah. Victim Participation in Plea Bargains. 65 *Wash. U. L. Q.* Washington University. 1987. č. 301. s. 301-356. ISSN 0043-0862
- WRIGHT. F. Ronald. Charging and Plea Bargaining as Forms of Sentencing Discretion. *The Oxford Handbook of Sentencing and Corrections*. Oxford University Press. 2012. s. 248-270. ISBN 9780199730148 0199730148.

Internetové zdroje

- BAGARIC. Mirko. CLARKE. Julie. RININGER. William. Plea Bargaining: From Patent Unfairness to Transparent Justice. 2019. č. 84. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.missouri.edu/mlr/vol84/iss1/5>.
- BROOK. A. Carol. FIANNACA. Bruno. HARVEY. David. MARCUS. Paul. MCEWAN. Jenny. POMERANCE. Renee. A Comparative Look at Plea Bargaining in Australia, Canada, England, New Zealand, and the United States. 2016. 57 *Wm. & Mary L. Rev.* 1175. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://scholarship.law.wm.edu/wmlr/vol57/iss4/4>.
- DRAŠTÍK. Antonín. *Trestní řád: komentář*. Praha. Wolters Kluwer, 2017. Kodex. Aspi.cz.

- HÁJEK. Tomáš. Dohoda o vině a trestu z pohledu poškozeného. 2018. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/dohoda-o-vine-a-trestu-z-pohledu-poskozeneho-107180.html>.
- HOLDER. Eric. Attorney General. Memorandum to All Federal Prosecutors 2. 2019. [dostupné ke dni 6. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/sites/default/files/oip/legacy/2014/07/23/holder-memo-charging-sentencing.pdf>.
- KURSOVÁ. Jana. Dohoda o vině a trestu: Srovnání vybraných aspektů české a slovenské právní úpravy. In: KYSELOVSKÁ. Tereza. (ed.). COFOLA 2014: the Conference Proceedings [online]. Brno. 2014. s. 862–874 [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2014/COFOLA_2014_sbornik.pdf.
- KURSOVÁ. Jana. Dohoda o vině a trestu v českém trestním právu a její problematické momenty. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/trestnepravniaalternativy/Kursova_Jana.pdf.
- LARSON. Aaron. How do plea bargains work. 2018. [dostupné ke dni 11. 2. 2021]. Dostupné z: https://www.expertlaw.com/library/criminal/plea_bargains.html.
- MULÁK. Jiří. Prvky angloamerického modelu trestního řízení a jejich projevy v kontinentálním modelu trestního řízení. Paneurópské právnické listy. [dostupné ke dni 10. 9. 2021]. Dostupné z: <https://www.paneuropskepravnickelisty.sk/index.php/mulak-j/>.
- NEKVASILOVÁ. L. Pospíšil: Dohoda o trestu uleví státu, ne zločincům. TÝDEN.cz. 2011. [dostupné ke dni 25. 9. 2020]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/pospasil-dohoda-o-trestu-ulevi-statu-ne-zlocincum_213246.html.
- ŠÁMAL. Pavel a kol. Trestní řád: komentář. 7., dopl. a přeprac. vyd. Praha. C.H. Beck. 2013. Beck-online.cz.

Právní předpisy České republiky

- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním
- Zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Právní předpisy Slovenska

- Zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok
- Zákona č. 655/2004 Z. z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

Právní předpisy a judikatura Anglie a Walesu

- R v Goodyear [1970] EWCA Crim 88
- R v. Turner [1970] 2 Q.B. 321

Právní předpisy a judikatura USA

- The Federal Rules of Criminal Procedure
- North Carolina v. Alford 400 U.S. 25 (1970)
- Parker v. North Carolina 397 U.S. 790 (1970)

Závěrečné práce

- KLESNIAKOVÁ, Jana. Náhrada škody a jej uplatnenie v trestnom konaní. Masarykova univerzita. 2016. s. 213.

Projevy angloamerického institutu dohody o vině a trestu ve vybraných evropských zemích

Abstrakt

Cílem této diplomové práce je popsat, jaké prvky angloamerického institutu dohody o vině a trestu (reprezentovaného právní úpravou používanou na americké federální úrovni jakožto nejvlivnější právní úpravou tohoto institutu) se projeví do zákonné úpravy dohody o vině a trestu ve vybraných evropských zemích (Slovensko a Česká republika) pomocí detailního rozboru předmětných právních úprav. Zároveň má tato práce informovat o historii institutu dohody o v zemích jeho původu (tedy Anglii, Walesu a USA) včetně jeho pronikání do zemí s tradicí evropského kontinentálního práva.

Práce je systematicky rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola pojednává o historii institutu dohody o vině a trestu, přičemž jednotlivé podkapitoly popisují nejprve historický vývoj na území USA, poté historický vývoj na území Anglie a Walesu, a také průnik dohovacího řízení do zemí s evropskou kontinentální právní tradicí, autor také zdůvodňuje, proč se tak děje.

Druhá kapitola je zaměřena na definování klíčových pojmů této práce, kterými jsou „plea bargaining“, dohoda o vině a trestu a „dohoda o vine a treste“, jakožto jednotlivé formy dohovacího řízení používané v angloamerickém právním systému, na Slovensku i v České republice. V případě slovenské a české dohody o vině a trestu autor také zdůvodňuje implementaci institutu do právních rádu daných zemí.

Třetí kapitola detailně rozebírá zákonné právní úpravy institutu dohody o vině a trestu nejprve na americké federální úrovni, poté na Slovensku, a následně v České republice.

Závěrečná kapitola je výčtem prvků, které můžeme pozorovat v zákonné úpravě dohovacího řízení jak na americké federální úrovni, tak v zákonné úpravě na Slovensku a v České republice. Přičemž autor komentuje, jaký byl nejspíš důvod k převzetí toho daného prvku do právní úpravy na Slovensku či v České republice.

Klíčová slova: plea bargaining, dohoda o vině a trestu, dohoda o vine a treste

The reflection of the Anglo-American institute of the agreement on guilt and punishment in the chosen European countries

Abstract

The goal of this thesis is to describe which elements of an Anglo-American institute of the agreement on guilt and punishment (represented by the American federal legal regulation as the most influential regulation of this institute) are reflected in legal regulations of an agreement on guilt and punishment in chosen European countries (Slovakia and the Czech Republic) by a detailed analysis of particular legal regulations. This thesis is supposed to inform about the history of the institute of the agreement on guilt and punishment in countries of its origin (England, Wales and the USA) including its spreading into countries with European continental law tradition.

The thesis is systematically divided into four chapters. The first chapter discusses the history of the institute of the agreement on guilt and punishment and individual subchapters describe historical development in the USA, historical development in England and Wales including its spreading into countries with European continental law tradition, the author also gives reasons why this is happening.

The second chapter is focused on defining of key concepts of the thesis which are ‘plea bargaining’, the agreement on guilt and punishment in Slovakia and the agreement on guilt and punishment in the Czech Republic. In the case of the Slovak and Czech agreements on guilt and punishment, the author also give reasons for the implementation of the institute into the legal systems of the given countries.

The third chapter examines in detail legal regulations of the institute of the agreement on guilt and punishment on American federal level, in Slovakia and in the Czech Republic.

The final chapter is an enumeration of elements which are mutual for legal regulations of the agreement on guilt and punishment on the American federal level, in Slovakia and in the Czech Republic, too. The author comments on what was probably the reason for taking over the given element into the legislations in Slovakia or the Czech Republic.

Key words: plea bargaining, guilty plea, agreement on guilt and punishment